

Ecologische Quick scan plan Súd Ie

Toetsing aan natuurwetgeving

projectnr. 244413
revisie 03
27 november 2012

auteur(s)

Rene Verhagen

Opdrachtgever

Gemeente Dongeradeel
Afdeling Ontwikkeling
Postbus 1
9100 AA Dokkum

datum vrijgave

27 november 2012

beschrijving revisie 03

definitief

goedkeuring

J. van Belle

vrijgave

H.A.M. van de Wetering

Projectgroep bestaande uit:

Jan van Belle
Hester Lindeboom
Rene Verhagen

Tekstbijdragen:

Rene Verhagen

Datum van uitgave:

27 november 2012

Contactadres:

Tolhuisweg 57
8443 DV Heerenveen
Postbus 24
8440 AA Heerenveen

Inhoud

blz.

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding.....	3
1.2	Doel van deze toetsing.....	3
1.3	Leeswijzer	3
2	Voornemen.....	5
2.1	Plan Súd Ie	5
2.2	Herstel jaachpaden langs de Súd Ie in de vorm van nieuwe fietsverbinding.....	6
2.3	Herinrichting Bochtjesplaat.....	8
3	Wettelijk kader	9
3.1	Natura 2000	9
3.2	Ecologische Hoofdstructuur	11
3.3	Flora- en faunawet.....	12
3.4	Provinciale verordening Romte: Weidevogelbeleid.....	13
3.5	Overige vormen van gebiedsbescherming: Ganzenopvangbeleid.....	14
4	Natura 2000.....	15
4.1	Ecologische relatie plangebied - Natura 2000-gebieden	15
4.2	Effectbeoordeling.....	16
4.2.1	<i>Vaarbewegingen en vaarbestemming</i>	<i>16</i>
4.2.2	<i>Recreatief gebruik fiets- en wandelpaden.....</i>	<i>18</i>
4.2.3	<i>Habitattypen en habitatsoorten.....</i>	<i>18</i>
4.2.4	<i>Broedvogels</i>	<i>18</i>
4.2.5	<i>Niet-broedvogels.....</i>	<i>19</i>
5	Toetsing Flora- en faunawet	21
5.1	Vleermuizen.....	21
5.1.1	<i>Verspreiding.....</i>	<i>21</i>
5.1.2	<i>Effecten.....</i>	<i>21</i>
5.2	Grondgebonden zoogdieren.....	22
5.2.1	<i>Verspreiding.....</i>	<i>22</i>
5.2.2	<i>Effecten.....</i>	<i>22</i>
5.3	Vogels	22
5.3.1	<i>Verspreiding.....</i>	<i>22</i>
5.3.2	<i>Effecten.....</i>	<i>23</i>
5.4	Vissen	23
5.4.1	<i>Verspreiding.....</i>	<i>23</i>
5.4.2	<i>Effecten.....</i>	<i>23</i>
5.5	Overige soorten	23
6	Weidevogels en ganzen.....	25
6.1	Verspreiding.....	25
6.1.1	<i>Weidevogels</i>	<i>25</i>
6.1.2	<i>Ganzen.....</i>	<i>27</i>
6.2	Effecten op weidevogels en ganzen	28

7	Conclusies.....	31
7.1	Natura 2000	31
7.2	Flora- en faunawet.....	32
7.3	Weidevogelgebieden	33
7.4	Ganzenfoerageergebieden	33
	Literatuur.....	35
	Annex 1: Instandhoudingsdoelen Natua 2000	1
	Annex 2: Begrenzing Natura 2000-gebied Lauwersmeer	1

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Dongeradeel stelt momenteel een nieuw bestemmingsplan op voor het buitengebied, *Bestemmingsplan Bûtengebied*. Hierbij worden de huidige twee bestemmingsplannen voor het buitengebied samengevoegd, geactualiseerd en op elkaar afgestemd.

In dit bestemmingsplan wordt tevens de planologische ruimte opgenomen om het plan Súd Ie mogelijk te maken. Plan Súd Ie is een gezamenlijk plan van gemeente Dongeradeel, provincie Fryslan en Wetterskip Fryslân. Dit integrale plan beoogt het opnieuw bevaarbaar maken en herstel van de Súd Ie als oude zeearm en vaarweg tussen Dokkum en Lauwersmeer. Naast het bevorderen van vaarrecreatie zijn in het plan tevens projecten op het gebied van ecologie en landschap, water en recreatie meegenomen. Het inrichtingsplan voor de Bochtjesplaat, opgesteld door Staatsbosbeheer, maakt onderdeel uit van het plan Súd Ie.

Gedurende het opstellen van het bestemmingsplan en het MER heeft de gemeente besloten het plan Súd Ie planologisch mogelijk te willen maken. Uitvoering van dit plan is pas na toekenning van de benodigde financiering economisch haalbaar. De gemeente kiest er in dit verband voor in het bestemmingsplan wijzigingsmogelijkheden op te nemen, die belemmeringen op het gebied van de ruimtelijke ordening wegnemen.

Voor een bestemmingsplan geldt dat getoetst moet worden of hierin geen mogelijke ontwikkelingen zijn opgenomen, waarvan op voorhand duidelijk is dat deze geen doorgang kunnen vinden in verband met negatieve effecten op beschermde natuurwaarden.

1.2 Doel van deze toetsing

In deze ecologische quick scan wordt getoetst of ten gevolge van de uitvoering van het plan Súd Ie negatieve effecten op beschermde natuurwaarden te verwachten zijn. Voor het plangebied zijn de volgende beschermingskaders van toepassing.

- Natuurbeschermingswet '98 / Natura 2000;
- Ecologische Hoofdstructuur;
- Flora- en faunawet;
- Provinciale verordening Romte. Binnen dit kader wordt ook de beïnvloeding van weidevogelgebieden en ganzenfoeragegebieden getoetst.

Voor verschillende in het buitengebied van Dongeradeel voorkomende ganzensoorten geldt een indirecte toetsing op basis van bovengenoemde beschermingskaders. Voor ganzenfoeragegebieden geldt formeel dat er geen planologisch schaduwwerking van uit gaat.

1.3 Leeswijzer

In deze toetsing wordt de voorgenomen ontwikkelingen met betrekking tot het plan Súd Ie afgezet tegen de effecten op de aanwezige natuurwaarden. De voorgenomen ontwikkelingen worden beschreven in hoofdstuk 2. Het wettelijke toetsingskader is toegelicht in hoofdstuk 3. In hoofdstukken 4 t/m 6 is de eigenlijke toetsing opgenomen met betrekking tot respectievelijk de Natuurbeschermingswet, de Flora- en faunawet en de weidevogel- en ganzenfoeragegebieden. In elk hoofdstuk zijn de voor die wetgeving relevante natuurwaarden beschreven. Hiervoor is gebruik gemaakt van eerder opgestelde (concept)rapporten van Grontmij (plan Súd Ie), Altenburg & Wymenga (Ecologische beoordeling recreatief pad Súd Ie) en de ecologische basiskaart Dongeradeel. Met betrekking tot het deelgebied Bochtjesplaat is informatie over de aanwezige natuurwaarden verkregen van Staatsbosbeheer. De conclusies vanuit deze toetsingen zijn bij elkaar gebracht in hoofdstuk 7.

2 Voornemen

De Súd Ie is de waterverbinding, en oorspronkelijk oude kreek, die Dokkum aan de oostzijde verbindt met het Lauwersmeer bij Ezumazijl. De verbinding kenmerkt zich door de landschappelijke en groene omgeving, voornamelijk in agrarisch gebruik, waar het water zich een weg doorheen baant. In de huidige situatie is de Súd Ie tussen Dokkum en Jouswier grotendeels een rechte watergang, mede als gevolg van de aanleg van de N361 jaren geleden. Van oudsher had de waterloop hier een sterk meanderend karakter.

De natuurlijke, landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten van de verbinding zorgen ervoor dat het in potentie een prachtige aanvulling kan zijn op het huidige recreatieve vaar netwerk in Fryslân. Op dit moment is deze verbinding enkel geschikt om met een kano en kleine (roei)bootjes te bevaren en zorgt een aantal obstakels ervoor dat er geen grotere boten (vaarklasse Dm) doorheen kunnen. De belangrijkste belemmeringen vormen een aantal bruggen, en op een aantal deeltrajecten ook de vaardiepte en de vaarbreedte.

Door Staatsbosbeheer is een plan opgesteld voor de herinrichting van het gebied Bochtjesplaat, ten oosten van Oostmahorn. Deze herinrichting, waarbij dit gebied meer een karakter zal krijgen van natuurgebied, vormt onderdeel van het plan Súd Ie.

2.1 Plan Súd Ie

De voorgenoemde ontwikkeling bestaat uit het meer beleefbaar maken van de Súd Ie tussen Dokkum en het Lauwersmeer. Het plan Súd Ie beoogt een alternatieve en educatieve route te ontwikkelen voor mensen die naar het Lauwersmeer of Wad willen varen. De Súd Ie biedt vaarrecreanten de mogelijkheid om een rondje te varen (Dokkum- Ezumazijl- Lauwersmeer- Dokkumer Nieuwe Zijlen- Dokkum). Langs de Súd Ie zelf zijn ruimschoots mogelijkheden aanwezig voor natuurgerichte waterrecreatie en ook voor de hengelsportvisserij. Door herstel van oorspronkelijke jaachpaden als recreatieve fietsroute wordt het gebied tussen Dokkum en Oostmahorn/Esonstad voor meerdere doelgroepen goed beleefbaar.

Deze ontwikkeling biedt naast recreatieve kansen, ook kansen voor het verbeteren van de leefbaarheid van nabij gelegen dorpen, verbreden van de landbouw en behoud van natuur en landschapschoon.

Concreet voorziet het bestemmingsplan in de mogelijkheid om de volgende ontwikkelingen van plan Súd Ie mogelijk te maken (zie ook figuur 2.1):

- Beter bevaarbaar maken van de Súd Ie (incl. enkele opvaarten) tussen Dokkum en Lauwersmeer;
- Verhogen van bruggen en beter bedienbaar maken van twee historische/monumentale sluisen (de sluis Oosterverlaat in Dokkum en de voormalige zeesluis te Ezumazijl);
- Plaatselijk verdiepen van de vaarweg (gedeelte tussen Dokkum en de vaart naar Wetsens).
- Verplaatsing uitstroom van gemaal Dongeradielen. In de huidige situatie komt deze uitstroom uit in de sluis van Ezumazijl. Bij werking van het gemaal kan niet gesloten worden. In de nieuwe situatie zal de uitstroom rechtstreeks uitkomen in het Lauwersmeer, nabij de jachthaven “De Raskens” te Ezumazijl;
- Plaatselijk verbreden, door buiten het huidige profiel zoveel mogelijk natuurvriendelijke oevers aan te leggen. In het traject van de Súd Ie is vanaf Dokkum tot aan het Jellegat (Jaarlasloot) ter hoogte van Wetsens een verbreding en plaatselijk ook een verdieping van de vaarweg voorzien. Langs de noordzijde kunnen ook hier en daar voormalige meanders worden hersteld. De verbreding is van belang voor de waterberging en voor de ecologische betekenis van de Súd Ie;
- Aan de zuidzijde van de Súd Ie tussen Dokkum en de provinciale weg tussen Ee en Metslawier zullen de oevers van de Súd Ie deels als natuurvriendelijke oevers aangelegd, maar deze zullen hier worden gerealiseerd middels paal en schot met een doorgroeiende rietzone. Ter hoogte van de kwelderwal tussen de Jouswiersterpolder en De Kolken is walbeschoeiing voorzien passend bij het karakter van de hier wat hogere oevers.
- Ontsluiten van enkele dorpen (Anjum en Ee) langs de route door het bevaarbaar maken van de opvaarten naar Anjum en Ee;

- Herstel en ontsluiting leefgebieden voor diadrome vissoorten door de aanleg van natuurvriendelijke oevers, plaatselijk het herstel van voormalige meanders, vispassages en de realisatie van paai- en opgroeigebieden voor deze vissen. Bestaande bossages worden hierbij voor een groot deel verwijderd. Voldoende beplanting wordt gehandhaafd om rustplaatsen voor vleermuizen te behouden;
- Realiseren van extra waterberging door plaatselijke verbreding van het profiel van de Súd Ie en door toevoegen van de opvaart naar Anjum (die nu op polderpeil ligt) aan de Súd Ie. Nieuwe kades worden aangelegd langs de opvaart naar Anjum. De opvaart naar Ee bevindt zich reeds op het peil van de Súd Ie. Beide opvaarten naar Anjum en Ee zullen verbreed moeten worden;
- In een vervolgfase van dit project kan ook de Nije Feart van Ezumazijl tot aan de camping bij Esonstad bevaarbaar worden gemaakt;
- Aanleg van kleinschalige recreatieve voorzieningen als aanlegsteigers, kijkhut, vissteigers en trailerhellingen. Met de aanlegsteiger worden 8 nieuwe ligplaatsen langs de Súd Ie aangelegd; daarnaast worden 20 ligplaatsen gerealiseerd in de vorm van insteekhavens aan het eind van de opvaarten naar Anjum en Ee;
- Plaatselijk herstel van de openheid door opgaande beplanting die zich de laatste decennia heeft ontwikkeld (vooral langs de Lauwersseewei) te verwijderen, echter met behoud van enige begroeiing voor de beschutting van vissers langs de oever;
- Herstel van oude jaachpaden langs de Súd Ie als belangrijk onderdeel van het regionale fietsroutenetwerk en ook de wandelroutes door het gebied.

2.2 Herstel jaachpaden langs de Súd Ie in de vorm van nieuwe fietsverbinding

De fietsverbinding langs Súd Ie is na de schetsschuit¹ Súd Ie – De Kolken van juni 2009 duidelijk op de kaart gekomen, omdat hiermee de directe beleving van de Súd Ie voor meerdere doelgroepen dan alleen pleziervaartuigen vergroot kan worden.

Het recreatieve fietspad langs de Súd Ie is sindsdien vanuit het oogpunt van belevingswaarde van water en landschap, op het grensvlak van water en open polderlandschap, een belangrijk onderdeel van de integrale projectopgave in het gebied voor fietsers en wandelaars. De Súd Ie zal daarmee vooral in het zomerseizoen niet alleen een belangrijke schakel worden in het recreatieve vaarroutenetwerk, maar ook in het regionale recreatieve fietsroutenetwerk.

Naast de unieke belevingswaarde voor de gebruikers van een pad langs het water heeft het opnieuw realiseren van jaachpaden langs de Súd Ie tevens een belangrijke cultuurhistorische betekenis. In vroeger tijden vervulden de jaachpaden langs de hoofdwaterroutes lange tijd een belangrijke rol bij het vervoer van personen en goederen over het water. De waterwegen waren in vroeger tijden de belangrijkste infrastructurele aders tussen de dorpen en steden in de regio.

Over Súd Ie werden eertijds de (zeil-)schepen (tegen de wind in) voortgetrokken door paarden en/of mensen over deze zogenoemde jaachpaden lang het water. Slechts weinig van de vele oorspronkelijke jaachpaden zijn nog bewaard gebleven.

Binnen het project Súd Ie bestaat nu een kans om een groot deel van de oude jaachpaden langs de Súd Ie weer te herstellen en toegankelijk te maken voor fietsers en voetgangers. Na de schetsbijeenkomst Súd Ie – De Kolken is dit planonderdeel in de tweede helft van 2009 binnen het integrale plan uitgewerkt.

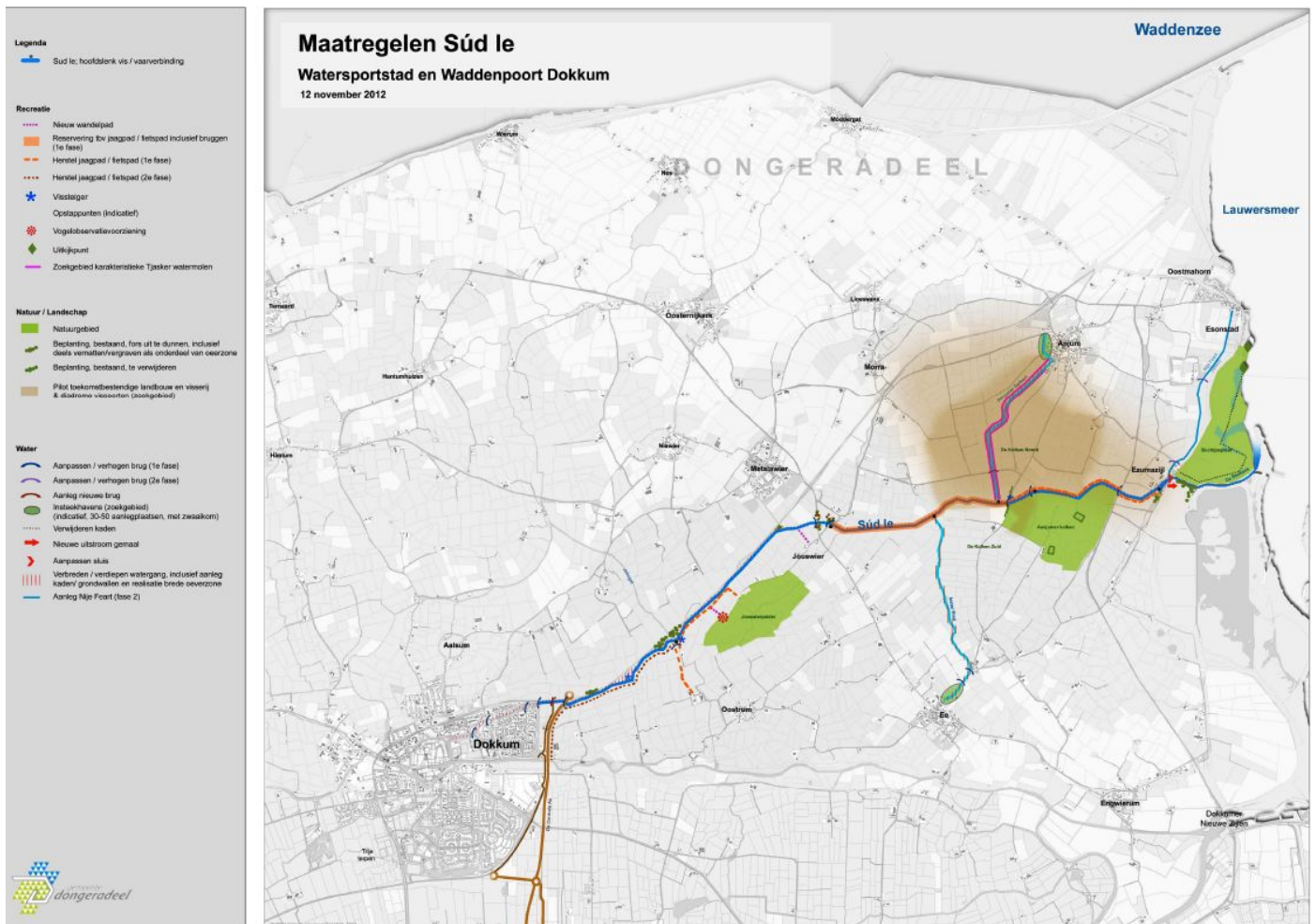
¹ De schetsschuit is een werkwijze die is ontwikkeld door DLG. In een interactief ontwerpatelier zoeken experts op ruimtelijk gebied en betrokkenen uit de streek (ondernemers, bewoners, vertegenwoordigers van belangenorganisaties) naar oplossingen voor een ruimtelijke opgave.

Het jaachpad langs de Súd Ie is in de visie van gemeente en bestuurlijke regiegroep Súd Ie een vitaal onderdeel van het integrale project Súd Ie, omdat hier een duidelijk openbaar belang mee is gemoeid voor het beleefbaar maken van de recreatieve vaarroute ook voor fietsers in de route tussen de recreatieve speerpunten Dokkum en Oostmahorn. Een jaachpad langs de Súd Ie vormt in de visie van de betrokken overheden een belangrijke (nu nog ontbrekende) schakel in het regionaal fietsroutenetwerk op de route Oostmahorn/Ezumazijl – Dokkum. Deze fietsverbinding sluit aan op de bestaande (“binnendijks”) gelegen fietsverbinding tussen Ezumazijl en Oostmahorn.

Behalve voor recreanten (inclusief natuurliefhebbers) van elders is het nieuwe jaachpad langs de Súd Ie tevens belang voor verbetering van de leefbaarheid van inwoners van dorpen en platteland, omdat deze dorpen via bestaande infrastructuur indirect verbonden zijn met dit nieuw voorziene fietspad.

Vanwege de ligging van de recreatieve fietsverbinding op enige afstand van de dorpen zal het jaachpad langs de Súd Ie niet als dorpsommetje in beeld zijn voor wandelaars uit de dorpen. Gebruik als reguliere uitlaatplaats door hondenbezitters is daarmee niet aan de orde. Het jaachpad langs het bevaarbare water van de Súd Ie op enige afstand van de dorpen is daarmee met name in beeld voor wandelaars welke over langere afstanden door een aantrekkelijk gebied willen lopen.

Tussen fietspad/jaachpad en weilanden wordt een scheidingsloot gerealiseerd. Hiermee wordt voorkomen dat vee in de weilanden wordt benaderd of verstoord.

Figuur 2.1 Plan Súd Ie (Gemeente Dongeradeel, Wetterskip Fryslân en provincie Friesland, 2012).

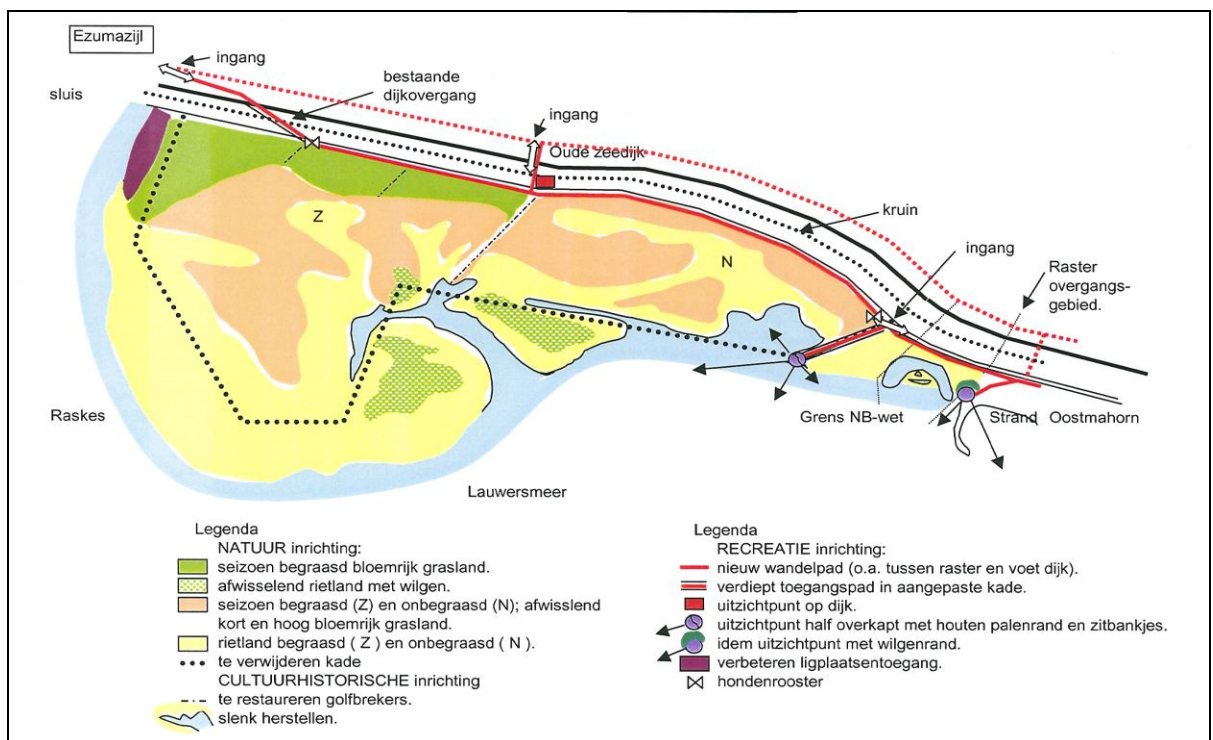
2.3 Herinrichting Bochtjesplaat

Dit natuurgebied is grotendeels nog in gebruik als landbouwpolder. De herinrichting beoogt natuurontwikkeling in het betreffende deelgebied, ter versterking van de karakteristieken van het Lauwersmeergebied. Dit houdt in omvorming tot een halfopen landschap, en aansluiting bij het hydrologische systeem van het Lauwersmeer. Centraal bij de herinrichting staan de functies natuur en water.

Tegelijkertijd wordt in dit plan de beleefbaarheid van de natuur plaatselijk versterkt door het realiseren van inpasbare voorzieningen met name ten zuiden van het strand van Oostmahorn. Belangrijk uitgangspunt hierbij is om de recreatie vanuit Oostmahorn-Esonstad op dit deel van het Lauwersmeergebied beter te sturen, zodat diverse soorten zich beter kunnen gaan ontwikkelen en de natuurwaarden van het gebied tegelijkertijd goed beleefbaar zijn. Die beleefbaarheid is enerzijds bedoeld voor rustzoekende recreanten, maar kan anderzijds ook gebruikt worden om bijvoorbeeld om de ontwikkeling van bijv. vogelsoorten na herinrichting te monitoren.

Concreet voorziet de inrichtingsschets voor Bochtjesplaat in de volgende ontwikkelingen (zie ook figuur 2.2):

- Verwijderen kade, zodat het gebied weer kan overstromen, en plaggen van delen van het gebied. Hiermee wordt de ontwikkeling van rietlanden en meer natuurlijke graslandvegetaties gestimuleerd;
- Delen van het gebied worden begraasd, om meer variatie in de begroeiing te verkrijgen;
- Herstellen van een aantal voormalige slenken;
- Restaureren van een aantal oude golfbrekers;
- Realiseren van een wandelpad langs de teen van de dijk;
- Aanleggen van enkele uitzicht-/observatiepunten;
- Verbeteren van de ligplaatsentoeegang vanuit Ezumazijl in overleg met jachthavenvereniging "De Raskens" (eigenaar van de bestaande jachthaven).

Figuur 2.2: Inrichtingsschets voor Bochtjesplaat (bron: Staatsbosbeheer). Let op de positie van noord en zuid van de kaart. Zuid ligt links op de kaart; noord ligt rechts.

3 Wettelijk kader

De natuurwetgeving schrijft voor om, voorafgaand aan een ontwikkeling, een inschatting te maken van de natuurwaarden van het plangebied en mogelijke effecten hierop veroorzaakt door de voorgestane ontwikkelingen. In deze quick-scan natuurwaarden wordt, op basis van beschikbare informatie, een beoordeling gemaakt van de natuurwaarden van het plangebied en de mogelijke relaties die er liggen met de omgeving.

3.1 Natura 2000

De bescherming van de Natura 2000 gebieden vindt haar grondslag in de Natuurbeschermingswet 1998. Hieronder wordt hier kort ingegaan op dit wettelijk kader. Nadere toelichting is in bijlage 1 opgenomen.

Vogel- en Habitatrichtlijn, Natura 2000

De Europese Vogelrichtlijn (vastgesteld in 1979) heeft tot doel alle in het wild levende vogelsoorten, hun eieren, nesten en leefgebieden en de bescherming van trekvogels wat hun broed-, rui- en overwinteringgebieden betreft en rustplaatsen in hun trekzones. De richtlijn kent twee sporen: algemeen geldende regels voor de bescherming van de soorten, die overal van toepassing zijn en de instelling (door de lidstaten) van speciale beschermingszones (de 'Vogelrichtlijngebieden') voor vogelsoorten die bijzonder kwetsbaar zijn. Na 1979 is de richtlijn nog diverse malen aangepast, maar hij is nog altijd van kracht.

In 1992 werd de Vogelrichtlijn aangevuld met de Habitatrichtlijn. De Habitatrichtlijn draagt bij aan het waarborgen van de biologische diversiteit door het in stand houden van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna. Van zowel typen habitats als van soorten dieren en planten zijn lijsten opgesteld die in het kader van de richtlijn beschermd dienen te worden. Ook in deze richtlijn kunnen de genoemde sporen worden onderscheiden: enerzijds de algemene bescherming van bepaalde soorten, anderzijds de aanwijzing van speciale beschermingszones (de 'Habitatrichtlijngebieden'). De speciale beschermingszones vormen samen een samenhangend Europees netwerk van natuurgebieden, dit netwerk wordt aangeduid als Natura 2000. Gezamenlijk vormen deze gebieden de hoeksteen voor behoud en herstel van biodiversiteit.

In Nederland zijn de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn vertaald in de Flora- en faunawet (voor de soortbescherming) en in de Natuurbeschermingswet 1998 (voor de bescherming van de Natura 2000-gebieden). De aanwijzing van de vogelrichtlijngebieden is in het algemeen definitief. Voor de Habitatrichtlijngebieden zijn de definitieve aanwijzingen deels nog niet tot stand gekomen. De bepalingen in de Natuurbeschermingswet 1998 omtrent het uitvoeren van een passende beoordeling zijn voor zowel de definitief als de niet definitief aangewezen gebieden van toepassing.

Per Natura 2000-gebied worden voor soorten en habitattypen zogenaamde instandhoudingsdoelstellingen bepaald. Dit kunnen behouds- of uitbreidings/verbeteringsdoelen zijn. Het is verplicht om plannen en projecten te beoordelen op de gevolgen voor deze instandhoudingsdoelstellingen. Voor projecten geldt een vergunningplicht als het project een verslechterend of significant verstorend effect kan hebben op een Natura 2000-gebied (art. 19d Nbwet). Bij vaststelling van plannen, zoals een bestemmingsplan, moet het bevoegd gezag rekening houden met de gevolgen van het plan voor Natura 2000-gebieden (art. 19j, Nbwet).

Natuurbeschermingswet, 1998, Artikel 19j

1. Een bestuursorgaan houdt bij het nemen van een besluit tot het vaststellen van een plan dat, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, met uitzondering van de doelstellingen, bedoeld in artikel 10a, derde lid, voor een Natura 2000-gebied, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren of een significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen, ongeacht de beperkingen die terzake in het wettelijk voorschrift waarop het berust, zijn gesteld, rekening:
 - a. met de gevolgen die het plan kan hebben voor het gebied, en
 - b. met het op grond van artikel 19a of artikel 19b voor dat gebied vastgestelde beheerplan voor zover dat betrekking heeft op de instandhoudingsdoelstelling, met uitzondering van de doelstellingen, bedoeld in artikel 10a, derde lid.
2. Voor plannen als bedoeld in het eerste lid, die niet direct verband houden met of nodig zijn voor het beheer van een Natura 2000-gebied maar die afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kunnen hebben voor het desbetreffende gebied, maakt het bestuursorgaan alvorens het plan vast te stellen een passende beoordeling van de gevolgen voor het gebied waarbij rekening wordt gehouden met de instandhoudingsdoelstelling, met uitzondering van de doelstellingen, bedoeld in artikel 10a, derde lid, van dat gebied.
3. In de gevallen, bedoeld in het tweede lid, wordt het besluit, bedoeld in het eerste lid, alleen genomen indien is voldaan aan de voorwaarden, genoemd in de artikelen 19g en 19h.
4. De passende beoordeling van deze plannen maakt deel uit van de ter zake van die plannen voorgeschreven milieueffectrapportage.
5. De verplichting tot het maken van een passende beoordeling bij de voorbereiding van een plan als bedoeld in het tweede lid geldt niet in gevallen waarin het plan een herhaling of voortzetting is van een plan of project ten aanzien waarvan reeds eerder een passende beoordeling is gemaakt, voor zover de passende beoordeling redelijkerwijs geen nieuwe gegevens en inzichten kan opleveren omtrent de significante gevolgen van dat plan.
6. Het eerste tot en met derde lid en het vijfde lid zijn van overeenkomstige toepassing op projectbesluiten als bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, onderdeel f, van de Wet ruimtelijke ordening.

Als het plan in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, moet een passende beoordeling gemaakt worden. Hierin wordt onderzocht of het plan of project leidt tot aantasting van natuurlijke kenmerken. Als er sprake is van aantasting, kan het plan of project geen doorgang vinden, tenzij de zogenaamde ADC-toets succesvol wordt doorlopen. In de ADC-toets wordt achtereenvolgens bepaald:

1. of er Alternatieven zijn voor het plan of project (die geen of minder gevolgen hebben);
2. of er Dwingende redenen van groot openbaar belang zijn voor het plan of project, denk bijvoorbeeld aan de openbare veiligheid;
3. of er voldoende Compensatie voor de schade aan de natuur getroffen kan worden.

Voortoets

De Voortoets verkent of de activiteiten waarin het bestemmingsplan voorziet negatieve effecten kunnen hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied. Een Voortoets kan twee mogelijke uitkomsten geven:

- Negatieve effecten kunnen worden uitgesloten. Verdere toetsing is niet nodig;
- De ontwikkeling leidt tot negatieve effecten, welke kunnen leiden tot significante aantasting van de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied. In dit geval is het noodzakelijk om een “passende beoordeling” uit te voeren. In een passende beoordeling wordt meer in detail de kans op een significant effect beoordeeld.

Indien er gevolgen in de zin van een niet-significante verslechtering kunnen zijn, dient hier in het bestemmingsplan rekening mee te worden gehouden. Indien significante gevolgen niet kunnen worden uitgesloten (althans niet op basis van de voortoets) is een nadere studie nodig in het kader van een passende beoordeling op grond van artikel 19j van de Natuurbeschermingswet 1998.

Vraagstelling deze rapportage

In deze ecologische quick scan wordt een zogenaamde voortoets uitgevoerd. In deze voortoets wordt de volgende vraag beantwoord:

Kunnen de ontwikkelingen die het voorgenomen bestemmingsplan mogelijk maakt - gelet op de instandhoudingsdoelstelling voor de Natura 2000-gebieden in het plangebied en de directe omgeving - de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in die gebieden verslechteren of een significant verstorend effect hebben op de soorten waarvoor de gebieden zijn aangewezen?

Op basis hiervan zal een antwoord worden gegeven op de vraag of er noodzaak is voor uitvoeren van een passende beoordeling.

Afbakening relevante Natura 2000-gebieden

Er is geen eenduidig antwoord te geven op tot welke afstand van de plangrens Natura 2000-gebieden relevant zijn om mee te nemen in de beoordeling. Dit is afhankelijk van de voorgenomen activiteiten en de gevoeligheid van de gebieden. In zijn algemeenheid kan gesteld worden dat met toenemende afstand de invloed op een Natura 2000-gebied afneemt.

Een beperkt deel van het plangebied ligt in het Natura 2000-gebied Lauwersmeer. Daarnaast heeft het aanpassen van de Súd Ie tot vaarwater en opwaarderen van de recreatieve voorzieningen een directe relatie met de vaarrecreatie op het Lauwersmeergebied. Het Lauwersmeer heeft enkel de status van Vogelrichtlijngebied.

Daarnaast geldt dat het plangebied op niet al te grote afstand van de Waddenzee ligt. De Waddenzee heeft zowel de status van Habitat- als van Vogelrichtlijngebied.

De instandhoudingsdoelen van deze beide gebieden zijn opgenomen in annex 1.

3.2 Ecologische Hoofdstructuur

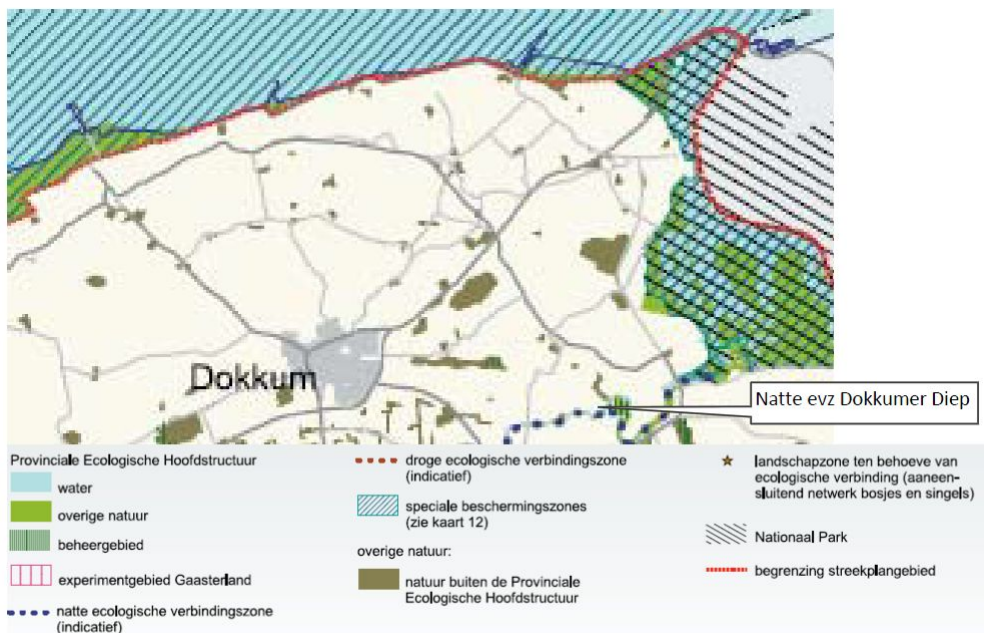
Het beleid met betrekking tot de Ecologische Hoofdstructuur is vastgelegd in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. De verantwoordelijkheid voor de bescherming en realisatie van de Ecologisch Hoofdstructuur rust bij de provincies.

De EHS wordt beschermd middels het 'nee, tenzij'-regime. Binnen de EHS zijn nieuwe projecten, plannen en handelingen met een significant negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS niet toegestaan, tenzij er sprake is van een groot openbaar belang en reële alternatieven ontbreken (Ministerie van I&M 2012).

Het beleid ten aanzien van de EHS binnen de provincie Fryslân is vastgelegd in het Streekplan Fryslân 2007 en verder uitgewerkt in het Natuurbeheerplan 2012. In 2018 moet de EHS binnen de provincie gerealiseerd zijn, inclusief ecologische verbindingszones. De provincie heeft de ambitie op dat moment alle gronden te hebben verworven, de gebieden te hebben ingericht en/of onder beheer te hebben gebracht.

Door de provincie Fryslân wordt voor de EHS onderstaande onderverdeling gehanteerd:

- grotere bestaande bos- en natuurgebieden, inclusief de grote wateren;
- nieuwe, bij grotere eenheden aansluitende natuurgebieden (natuur- ontwikkelingsgebieden en reservaatgebieden);
- bij grotere eenheden aansluitende (één-op-één begrensde) beheergebieden;
- gerealiseerde ecologische verbindingszones, inclusief robuuste natte verbinding.

Figuur 3.1: Provinciale Ecologische Hoofdstructuur

Het plangebied Súd Ie ligt met uitzondering van het deelgebied Bochtjesplaat geheel buiten de EHS. Ontwikkelingen buiten de EHS hoeven niet te worden getoetst aan het EHS-beleid.

De voorgenomen inrichting van Bochtjesplaat past binnen de voorgestane natuurontwikkelingen uit het Beheer- en Inrichtingsplan Lauwersmeer, welke aansluiten bij de doelstellingen voor de EHS. Verondersteld wordt daarom dat met dit plan een bijdrage wordt geleverd aan het bereiken van de doelstellingen voor de EHS. Effecten van deze inrichting op broed- en watervogels worden reeds getoetst in het onderdeel Natura 2000. Voor het onderdeel EHS is een specifieke toetsing daarom niet zinvol.

3.3 Flora- en faunawet

De soortbescherming wordt gewaarborgd door de Flora- en faunawet. Deze wet beschermt inheemse dier- en plantensoorten waarbij onderscheid wordt gemaakt in verschillende beschermingscategorieën.

De beschermde soorten zijn ingedeeld in vier categorieën:

- **tabel 1 - soorten; algemene soorten** waarvoor geen ontheffingsplicht geldt wegens een algehele vrijstelling;
- **tabel 2 - soorten ; overige soorten ('middengroep')** waarvoor alleen een vrijstelling geldt indien wordt gewerkt volgens een goedgekeurde Gedragscode. Wordt niet volgens een gedragscode gewerkt, dan is een ontheffing noodzakelijk;
- **tabel 3 - soorten; strikt beschermde** soorten van bijlage IV Habitatrichtlijn / bijlage I AMvB waarvoor een ontheffingsplicht geldt voor werkzaamheden die leiden tot verstoring van deze soorten of vernietiging van het leefgebied bij o.a. ruimtelijke ontwikkelingen;
- **broedende vogels** (eveneens strikt beschermd), waarvoor geen ontheffing wordt verleend om deze in de broedperiode te verstoren. Voor sommige soorten geniet ook het nest jaarrond bescherming aangezien ze elk voorjaar opnieuw worden gebruikt, of omdat het nest het gehele jaar door een functie heeft voor de bijbehorende vogelsoort.

De voorgenomen ingrepen vallen onder het begrip 'ruimtelijke ontwikkeling' uit de Flora- en faunawet. Met name voor de strenger beschermde soorten (tabel 2 of 3 soorten en broedvogels) is het noodzakelijk om te bepalen of deze schade ondervinden door de voorgenomen ingrepen. Indien dit het geval is, kan het noodzakelijk zijn om voor de betreffende soorten een ontheffing van de Flora- en

faunawet aan te vragen. In het kader van het bestemmingsplan wordt beoordeeld in hoeverre te verwachten is dat een ontheffing verkregen kan worden.

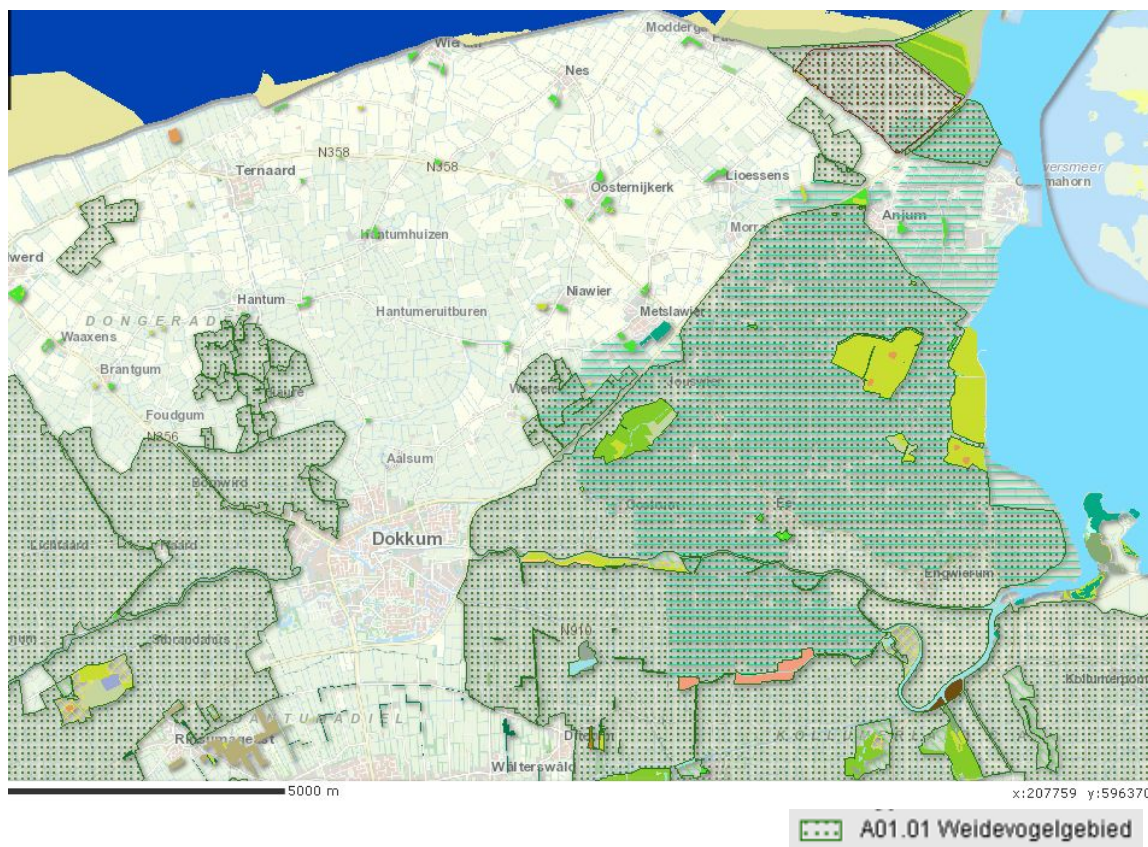
Daarnaast geldt voor alle soorten, ook de niet beschermde soorten, de algemene zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer redelijkerwijs maatregelen neemt, dan wel redelijkerwijs handelingen met negatieve effecten achterwege laat, om schade aan plant- en diersoorten zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken.

In deze ecologische quick scan wordt in het kader van de Flora- en faunawet een antwoord gegeven op de volgende vragen:

- Welke beschermde soorten komen voor in of nabij het plangebied?
- Wat zijn de te verwachten (negatieve) effecten op deze beschermde soorten?
- In hoeverre zijn de beoogde werkzaamheden in strijd met de Flora- en faunawet, en welke vervolgstappen zijn noodzakelijk?

3.4 Provinciale verordening Romte: Weidevogelbeleid

In het Streekplan Fryslân (Provincie Fryslân, 2007) is vastgelegd dat weidevogelwaarden als zelfstandig belang in de afweging van ruimtelijke inrichting dient te worden meegenomen. De ligging van deze gebieden is aangegeven in onderstaande figuren.

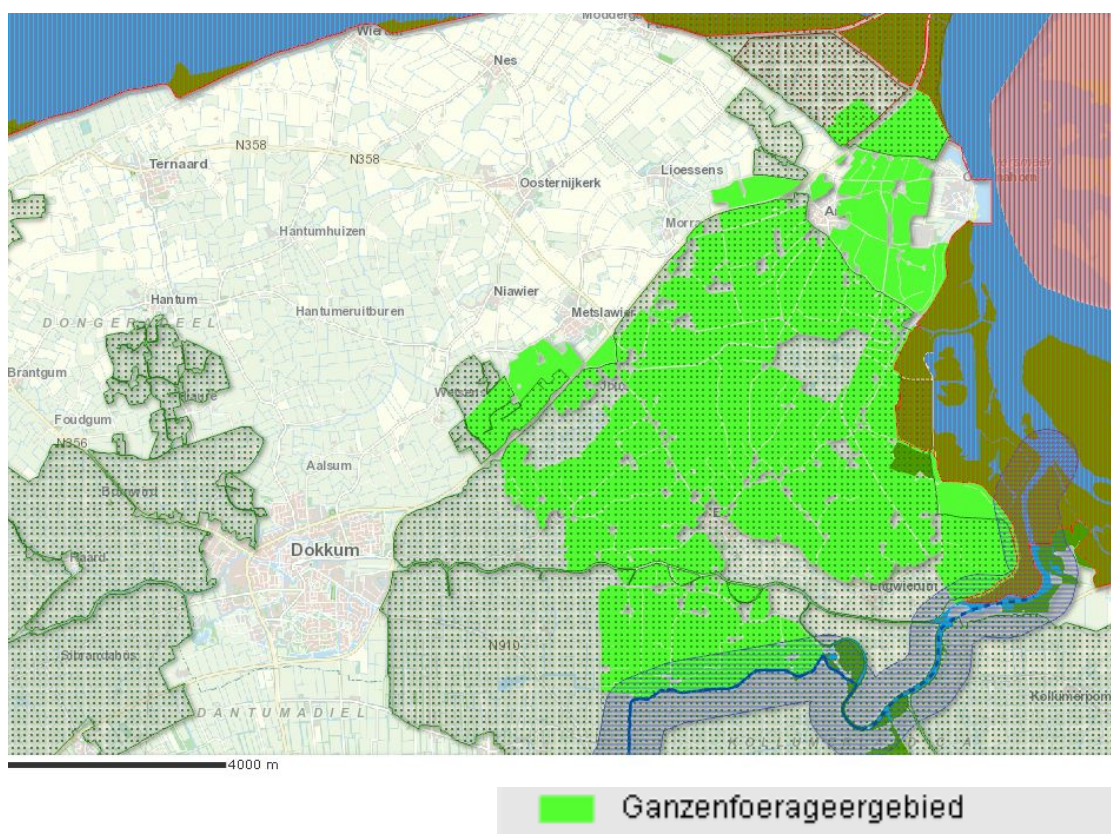

Figuur 3.2: overzicht weidevogelgebieden (bron: natuurbeheerplankaart provincie Fryslân, 2012). Aangeduid zijn de gebieden waar subsidie kan worden verkregen voor agrarisch weidevogelbeheer. Dit wil niet zeggen dat voor al deze percelen daadwerkelijk een agrarisch beheer gevoerd wordt dat rekening houdt met weidevogels.

Goede weidevogelgebieden die door ruimtelijke ingrepen verloren gaan, dienen te worden gecompenseerd door gemeenten en/of initiatiefnemers. In het Werkplan Weidevogels in Fryslân 2007-2013 (Provincie Fryslân 2006) en de Feroardening Romte (Provincie Fryslân 2011) heeft de provincie het compensatiebeginsel voor weidevogels nader uitgewerkt. Indien “noodzakelijke ruimtelijke ingrepen van openbaar belang” in belangrijke weidevogelgebieden na afweging van belangen doorgang vinden, dan is compensatie vereist. In dergelijke gevallen wordt de initiatiefnemer gevraagd dit verlies te compenseren. Belangrijke weidevogelgebieden zijn door de provincie gedefinieerd als gebieden met openheid en rust en op kaart aangeduid. Deze kaart is tegelijkertijd met het Streekplan vastgesteld. Dit weidevogelcompensatie-beleid is op deze situatie van toepassing.

3.5 Overige vormen van gebiedsbescherming: Ganzenopvangbeleid

De provincie heeft binnendijkse gebieden aangewezen die tijdens de winterperiode van belang zijn voor rustende en foeragerende ganzen en eenden. Formeel mag ganzenopvang geen planologische schaduwwerking hebben ("Gebiedsplan Foerageergebieden overwinterende ganzen en smienten Fryslân" GS, 8 mei 2007). Om deze reden veroorzaakt het herstel van het beoogde jaagpad als nieuwe fietsverbinding geen conflict met de regelgeving omtrent het ganzenopvangbeleid. Feitelijk hoeft daar in de toets dus geen rekening mee gehouden te worden.

Figuur 3.3: overzicht ganzenfoerageergebieden (bron: natuurbeheerplankaart provincie Fryslân, 2012).

4 Natura 2000

Het plangebied Súd Ie grenst aan het Natura 2000-gebied Lauwersmeer. Het gebied Bochtjesplaat is onderdeel van dit Natura 2000-gebied. Beide gebieden liggen nabij het Natura 2000-gebied Waddenzee.

4.1 Ecologische relatie plangebied - Natura 2000-gebieden

Habitattypen en habitatoorten

De habitattypen en habitatoorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn benoemd (enkel van toepassingen voor de Waddenzee, niet voor het Lauwersmeergebied) hebben geen ecologische relatie met het plangebied. Deze habitattypen en habitatoorten komen hier momenteel niet voor. Het plan Súd Ie heeft dan ook geen negatief effect op de habitattypen en habitatoorten van de Waddenzee.

Het plan Súd Ie voorziet in herstel en ontsluiting van leefgebieden voor diadrome vissoorten. Sinds de spuisluisen in het Lauwersmeer af en toe kort worden opengezet, wordt deze vissoort weer gevangen in het Lauwersmeer (Brouwer et al., 2010). De Fint plant zich voort in zoet water, op de grens van brak en zoet water. Voor de Rivierprik en Zeeprik geldt dat deze zich voortplanten in de bovenlopen van beek- en rivierlopen. De Súd Ie en aangrenzende wateren zullen ook na herinrichting gezien de biotoopeisen van deze Natura 2000-soorten hooguit incidenteel door deze soorten bezocht worden.

Andere diadrome vissoorten, zoals paling en driedoornige stekelbaar, zullen wel van de voorgenomen ontwikkelingen profiteren. Voor deze soorten gelden echter geen instandhoudingsdoelen voor de Natura 2000-gebieden Lauwersmeer of Waddenzee. De stekelbaars is echter wel een belangrijke voedselsoort voor de Lepelaar (zie onder broedvogels).

Broedvogels

Voor zowel het Lauwersmeergebied als Waddenzee zijn instandhoudingsdoelen voor broedvogels benoemd.

Het plangebied Súd Ie (exclusief deelgebied Bochtjesplaat) vervult voor geen van deze soorten, met uitzondering van de Lepelaar, een bijzondere functie. Voor de Lepelaar geldt dat de poldersloten in de Kolken in het vroege voorjaar en najaar een belangrijk foerageergebied vormen. Ze foerageren niet in de Súd Ie zelf, omdat dit water te diep is. De lepelaars zijn afkomstig van Schiermonnikoog / Ameland, waar hun broedkolonies zijn. Stekelbaarsjes vormen zeker in het voorjaar een belangrijk deel van het voedsel in deze periode. Met het warmer worden van het zeewater in de loop van het voorjaar neemt het aantal garnalen toe en foerageren de lepelaars meer op het wad. Het belang van het plangebied Súd Ie voor de lepelaar neemt in de loop van het voorjaar dan ook af.

Uitbreiding van het leefgebied voor diadrome vissoorten in de polders langs de Súd Ie, in combinatie met vistrappen voor onder meer stekelbaars, maakt dat het foerageergebied voor de Lepelaar met uitvoering van het plan Súd Ie zal toenemen.

Het deelgebied Bochtjesplaat is onderdeel van het Natura 2000-gebied Lauwersmeer. In de moerasvegetaties in dit plangebied komen Blauwborst, Snor en Rietzanger voor (bron: telgegevens SOVON, 2010; www.waarneming.nl). Voor de overige broedvogels van Lauwersmeer en Waddenzee geldt dat deze in recente jaren niet in het gebied Bochtjesplaat gebroed hebben.

Bochtjesplaat vervult wel de rol van foerageergebied voor Bruine kiekendief en Blauwe kiekendief. In het voor- en najaar vervult het gebied de rol van foerageergebied voor trekkende Kemphanen. Incidenteel zijn er melding van foeragerende Visdiefjes en Noordse stern. Deze meldingen hebben betrekking op geringe aantallen.

Niet-broedvogels

Het plangebied Súd Ie vervult een belangrijke functie als foerageergebied voor diverse kwalificerende niet-broedvogels van Waddenzee en Lauwersmeergebied. Jouswierpolder en De Kolken zijn belangrijke slaap- en pleisterplaatsen voor kwalificerende watervogels (ganzen, smient, steltlopers). Zoals eerder al vermeld foerageren Lepelaars in dit gebied.

De agrarische graslanden zijn belangrijk als foerageergebied voor grote aantallen ganzen. In het winterhalfjaar zijn regelmatig grote aantallen (tot tienduizenden individuen) Brandganzen en Kolganzen aanwezig, en honderden tot incidenteel duizenden Rotganzen (Bos & Wymenga, 2012). Grauwe ganzen, Wilde zwaan en Kleine zwaan worden in kleine groepjes waargenomen.

In de Kolken-zuid worden jaarlijks groepjes Dwergganzen tot enkele tientallen individuen waargenomen (www.waarneming.nl). Dit gebied behoort tot één van de vaste overwinteringslocaties van deze soort (Bos & Wymenga, 2012).

Het deelgebied Bochtjesplaat is onderdeel van het leefgebied van diverse vogelsoorten waarvoor instandhoudingsdoelen voor het Lauwersmeer gelden. In het najaar en winterperiode zijn diverse soorten eenden, ganzen, zwanen en steltlopers aanwezig. Soorten waarvan jaarlijks gedurende korte of langere periode substantiële aantallen (t.o.v. het instandhoudingsdoel voor het Lauwersmeergebied) aanwezig zijn betreffen Fuut, Kleine zwaan, Wilde zwaan, Grauwe gans, Krakeend, Wintertaling, Slobeend, Tafeleend, Kuifeend en Brilduiker (bron: Staatsbosbeheer, vogelgegevens SOVON 2007 - 2011). Andere soorten zijn frequent in relatief lage aantallen aanwezig, zoals Bergeend, Smient, Wilde eend en Scholekster. Incidenteel aanwezig zijn Lepelaar, Aalscholver, Brandgans, Pijlstaart, Nonnetje, Grote zaagbek, Kluut, Bontbekplevier, Goudplevier, Zilverplevier, Kievit en Zearend.

Veel van deze soorten foerageren en rusten op of langs het water, zoals Fuut, Brilduiker, Grote pijlstaart, Tafeleend, Slobeend en Krakeend. Uit de meldingen op www.waarneming.nl blijkt dat meldingen van steltlopers betrekking hebben op langs de waterranden foeragerende vogels. De agrarische graslanden zijn van belang als foerageergebied voor Kleine zwaan, Wilde zwaan, Grauwe gans, Smient en Krakeend.

4.2 Effectbeoordeling

Ten gevolge van de voorgenomen ontwikkeling zijn twee aspecten van belang. Een eerste effect betreft het ruimtebeslag van de voorgenomen ontwikkeling. Het herstel van de jaagpaden langs de Súd Ie in de vorm van verharde fietspaden en het hiermee samenhangende ruimtebeslag maakt dat er op beperkte schaal mogelijk iets minder ruimte zal zijn voor de verschillende diersoorten van Lauwersmeer en Waddenzee.

Een ander effect is dat met de voorgenomen ontwikkeling het recreatieve gebruik van het plangebied zowel kwantitatief (aantal) als kwalitatief (type) zal veranderen. De Súd Ie en de opvaarten naar Anjum en Ee worden bevaarbaar voor kleinere gemotoriseerde vaartuigen (hoogte tot 2,5 meter in verband met brughogtes). Het jaachpad is bestemd voor fietsers en wandelaars.

4.2.1 Vaarbewegingen en vaarbestemming

Aantal vaarbewegingen

Het Lauwersmeer is een populair waterrecreatiegebied. De bestaande vaarbewegingen binnen het Lauwersmeer beperken zich tot de daartoe aangebrachte vaargeulen. De toekomstige vaarroute Súd Ie zal het aantal vaarbewegingen van en naar het Lauwersmeer verhogen. Volgens berekeningen is de verwachting dat op de Súd Ie het aantal boten in het vaarseizoen (1 april tot 1 november = 31 weken) met circa 3.000 boten (per jaar) zal toenemen (bron: concept-rapport Grontmij Súd Ie, 2010).

Dit aantal is gebaseerd op de sluitstellingen bij Lauwersoog (circa 15.000 passages per jaar), de Willem Lorésluis nabij het Lauwersmeer (circa 14.000 passages per jaar) en bij de Klaarkampsterbrug in de Dokkumer Ie ten westen van Dokkum (circa 12.000 passages per jaar). Deze tellingen tonen aan dat er potentieel is in de omgeving van de Súd Ie. Stel dat de helft van de boten gebruik kan maken van een Súd

Ie als E1- of Dm-vaarklasse (respectievelijk sloepen en kruisers) en dat de helft van die 7.000 ook daadwerkelijk gebruik maakt van een bevaarbare Súd Ie, dan zouden jaarlijks circa 3.500 boten over de Súd Ie varen. In hoeverre hierbij sprake is van een verschuiving van vaarbewegingen van het Dokkumer Grutdijp naar de Súd Ie, hoeveel nieuwe boten naar het gebied worden gelokt en of de verblijftijd van de boten toeneemt, is in dit stadium niet in te schatten.

Direct ten oosten van de schutsluis Ezumazijl bevinden zich reeds circa 30 á 50 boten welke hier hun ligplaats hebben. Deze locatie wordt niet uitgebreid, het aantal verblijvende boten zal hier dan ook niet toenemen. Vanaf deze locaties is via de Raskens een vrije vaarroute aanwezig naar het Lauwersmeer.

De schutsluis Ezumakeeg tussen Súd Ie en Lauwersmeer vervult op dit moment geen functie voor de watersport. In de nieuwe situatie kan uitgegaan worden van gemiddeld circa 14 boten per dag (3.000 boten/213 dagen). In de praktijk zullen er echter ook lagere en hogere daggemiddelden zijn, vanwege verschillen tussen voor-, hoog- en naseizoen.

De Raskens wordt in de bestaande situatie al wel bevaren door de boten welke ten oosten van de Schutsluis zijn gelegen (circa 40 stuks). De vaarbewegingen van deze boten is reeds meegenomen in het aantal 3.000. Het is daarom niet duidelijk wat daadwerkelijk de toename op de Raskens zal zijn, de effecten hiervan zijn dan ook niet te toetsen.

Als we er vanuit gaan dat de 3.000 een volledige toename is (worst case) en uitgaande dat de 40 boten uit Ezumazijl in de periode 1 april- 1 november in de weekenden heen en weer varen over de Raskens, is er per jaar gemiddeld sprake van 11 vaarbewegingen per dag (62 dagen x 40 boten= 2480 bewegingen, 2480/213 dagen= 11). Een toename van 14 boten op de Raskens per dag is een toename van 120%.

Deze recreatieve veranderingen hebben een directe relatie met het Lauwersmeergebied: vanuit de Súd Ie kan doorgevaren worden naar het Lauwersmeer. Het aanmeren en/of verblijven in en rondom het Lauwersmeer is alleen mogelijk in de bestaande havens en/of aanlegsteigers. Er worden geen nieuwe voorzieningen binnen het Lauwersmeergebied aangebracht. Op het traject Dokkum- Lauwersmeer worden in de Súd Ie nieuwe ligplaatsen gerealiseerd, waarvan 8 plaatsen in de vorm van aanlegsteigers en circa 20 plaatsen in nieuwe insteekhavens in de opvaarten bij de dorpen Ee en Anjum. Bij het buurtschap Ezumazijl worden aan de zijde van de Súd Ie extra aanlegvoorzieningen gerealiseerd ten behoeve van de sluispassage.

Al deze aanmeervoorzieningen worden buiten het Natura 2000-gebied Lauwersmeer gesitueerd. In dit kader treden van het aanmeren van boten naar verwachting dan ook geen negatieve effecten op.

In het Lauwersmeer zijn vier jachthavens. Deze bevinden zich in Lauwersoog, Oostmahorn, Dokkumer Nieuwe Zijlen en Zoutkamp. De oriëntatie op de Waddenzee is sterk afhankelijk van de afstand tot de sluis (bron: recreatieve cijfers provincie Fryslan). De jachthaven van Lauwersoog ligt naast de sluis en is zeer sterk richting Waddenzee georiënteerd. Bij de andere jachthavens is dit minder naarmate de afstand tot de sluis groter is. Jachthaven Oostmahorn ligt 4 kilometer van de sluis en jachthaven Lunegat bij Dokkumer Nieuwe Zijlen ligt op circa 10 kilometer. Zoutkamp ligt het verst van de sluis op een afstand van ruim 12 kilometer. De buitenhaven van Zoutkamp ligt aan de buitenkant van de oude sluisen in het Lauwersmeer en de binnenhaven ligt binnen deze sluisen in het Reitdiep.

Een directe invloed van het plan Súd Ie met het aantal recreatieve vaarbewegingen op de Waddenzee is er gezien de vaarafstand dan ook niet. Bovendien geldt dat de vaartuigen waar de ontwikkelingen zich op richten beperkt van omvang zijn (Dm klasse i.v.m. de doorvaarhoogte van de bruggen), waardoor slechts een enkeling vanaf de Súd Ie door zal varen naar de Waddenzee.

4.2.2 Recreatief gebruik fiets- en wandelpaden

Over het verwachte gebruik van de fiets-en wandelpaden zijn geen getallen beschikbaar.

Het fietspad langs de Súd Ie grenst niet direct aan grotere dorpen in het gebied. Het is dan ook niet te verwachten dat hier veel woon-werk fietsers c.q. schoolfietsers gebruik van zullen maken. Voor schoolgaande kinderen vanuit Metslawier is de route langs de Súd Ie een stuk omrijden en daardoor niet aantrekkelijk. Gebruik van het nieuw aan te leggen jaagpad zal dan ook vooral recreatief zijn.

Recreatieve veranderingen ten gevolge van het plan Súd Ie hebben een directe relatie met het Lauwersmeergebied: de nieuw aan te leggen (fiets)paden in het kader van plan Súd Ie sluiten aan op routes die uitkomen bij het Lauwersmeergebied.

Het nieuwe recreatieve fietspad verbindt de recreatiekernen Dokkum en Oostmahorn (incl. Landal Esonstad) via Ezumazijl. Een belangrijk deel van de recreatieve fietsers tussen deze beide bestemmingen zal naar verwachting via deze nieuwe route pendelen. Ook het dorp Metslawier zal hierbij indirect met Oostmahorn worden verbonden. De fietsroute sluit bij Ezumazijl indirect ook aan op de bestaande fietsroute via de Ezumakeeg. Echter het ligt voor de hand dat verreweg de meeste fietsers de route van Dokkum via Ezumazijl naar Oostmahorn zullen kiezen, omdat daar o.a. horecavoorzieningen gevestigd zijn.

Omdat in het plan geen verlichting is voorzien, is het recreatief gebruik beperkt tot de periode met daglicht. Over de gehele lengte is langs het jaagpad een sloot gelegen; daardoor is het voor recreanten niet mogelijk om de aangrenzende percelen te betreden.

4.2.3 Habitattypen en habitatsorten

Het plan heeft geen negatieve effecten op habitattypen of habitatsorten van de Waddenzee. Deze maken in de huidige situatie geen gebruik van het gebied.

Door het opheffen van visbarrières zijn positieve effecten op de Fint te verwachten.

4.2.4 Broedvogels

Het plangebied Súd Ie is van belang voor de Lepelaar. Deze foerageert in het vroege voorjaar in de poldersloten in het gebied. Bochtjesplaats wordt nauwelijks gebruikt door deze soort. De enkele waarnemingen van de Lepelaar in dit gebied zijn ook afkomstig uit de tweede helft van de zomer.

Als gevolg van de voorgenomen ontwikkelingen wordt een aantal recreatieve voorzieningen gerealiseerd. Omvang en gebruik hiervan door recreanten (vaartuigen, fietsers, wandelaars) in het vroege voorjaar zijn beperkt. Er treedt geen substantieel verlies aan foerageergebied op voor de Lepelaar door biotoop vernietiging of verstoring. Negatieve effecten op de instandhouding van de Lepelaar zijn niet te verwachten.

Voor het inrichtingsplan Bochtjesplaat geldt dat in de huidige situatie in beperkte mate broedvogels waarvoor instandhoudingdoelen gelden aanwezig zijn. Dit betreft uitsluitend soorten die broeden in rietvegetaties. Met de voorgenomen inrichting wordt de oppervlakte (water)riet sterk uitgebreid. Hiervan is een positief effect te verwachten op de reeds aanwezige broedvogels van rietvegetaties. Eveneens is te verwachten dat nog niet aanwezige soorten, als Posteleinhoen, hiervan profiteren.

Uit een tussentijdse evaluatie van het Beheer- en Inrichtingsplan Lauwersmeer blijkt dat landrecreatie, zoals wandelen en fietsen, slechte beperkte effecten heeft op broedvogels (Arcadis, 2011). Bij toenemende drukte zijn er risico's op verstoring van broedvogels van kwetsbare soorten als gevolg van het gebruik van de fiets- en wandelpaden op en langs de Kollumerwaard, de Zoutkamperplaat en het Vlinderbalgbo.

Met de uitvoering van het plan Súd Ie wordt geen toename verwacht in de recreatiedruk in deze door Arcadis gesignaleerde risico-gebieden. Dit betekent dat deze nieuwe recreatieroute geen invloed heeft op de broedvogels.

4.2.5 Niet-broedvogels

De steltlopers zijn verspreid over het jaar aanwezig in het plangebied Súd Ie, met name de beide natuureservaten zijn belangrijke concentratie gebieden, met de hoogste aantallen tijdens de trekperiode in het voor- en najaar. De ganzen maken gebruik van de agrarische graslanden om daar overdag op te foerageren. Deze zijn aanwezig in het winterhalfjaar, waarbij de eerste reeds in september aankomen en de laatste pas in april vertrekken.

Een belangrijke voorwaarde voor de functionaliteit van het plangebied als foerageergebied en slaapplek door steltlopers en ganzen vormen openheid en rust. Ten gevolge van een aantal ingrepen wordt de openheid van het landschap beïnvloed. Het recreatief gebruik is mogelijk van invloed op de rust in het gebied.

In Bochtjesplaat wordt graslanden waar Grauwe gans, Kleine zwaan en Wilde zwaan foerageren omgezet naar moerasgebied.

Openheid

Ten gevolge van het plan Súd Ie wordt de openheid van het landschap door de volgende aspecten beïnvloed:

- verhogen van de bruggen;
- aanleggen natuurvriendelijke oevers;
- uitdunnen van bossages langs de Súd Ie, vooral in de zone tussen Dokkum en Metslawier;
- herstellen van meanders in de brede provinciale berm van de Lauwersseewei, en deels op plekken waar bossages worden uitgedund;
- recreatieve voorzieningen (fietspad, wandelpad, observatiehut);
- omvorming graslanden Bochtjesplaat naar moerasgebied

Nabij hoge bruggen zullen steltlopers en ganzen niet gaan slapen of foerageren. De invloed is beperkt tot enkele tientallen meters, waardoor geen effect op de aantallen steltlopers en ganzen die van het gebied gebruik maken optreden. Natuurvriendelijke oevers hebben geen wezenlijke invloed op de openheid van het landschap.

Vanwege de invloed van de provinciale weg en door de aanwezige bossages zijn de provinciale bermen langs de Lauwersseewei in de huidige situatie ook niet in gebruik door ganzen en/of steltlopers.

De vogelobservatievoorziening is nabij bestaande agrarische bebouwing aan de rand van het natuurgebied Jouswierpolder geprojecteerd om te voorkomen dat deze de rust in het gebied beïnvloedt. Het jaachpad langs de Súd Ie is ter hoogte van het natuurgebied Aenjummer Kolken langs de noordoever van het hier behoorlijk brede water geprojecteerd (en niet door het natuurgebied) om verstoring van het natuurgebied uit te sluiten. Overigens is de kade langs deze noordoever reeds frequent in gebruik door de hengelsportvisserij.

Aantasting van de openheid van het landschap is beperkt tot lokale effecten. Hier staat tegen over dat door het uitdunnen van bosjes de openheid van het landschap verbeterd wordt.

Rust

Het bevaarbaar maken van de Súd Ie en aanleg van een fiets- en wandelpad leiden tot recreatie in delen waar dit nu minder goed mogelijk is. Zo is de noordrand van het gebied de "De Kolken" wel frequent in gebruik voor de hengelsportvisserij, maar in de huidige situatie nog niet voor fietsers toegankelijk. Het gebruik zal met name recreatief zijn en geconcentreerd tot het zomerhalfjaar. Omdat in het plan geen verlichting is opgenomen, zal dit beperkt zijn tot de daglichtperiode. Het recreatieseizoen loopt van omstreeks begin periode april tot eind september. Ook wandel- en fietsrecreatie speelt zich vooral in

deze periode af. Het is echter niet uit te sluiten dat ook buiten deze periode het jaachpad af en toe gebruikt wordt.

De periode van recreatie in het voor- en naseizoen valt samen met de periode waarin steltlopers de natuurreservaten gebruiken als pleisterplaats. Deze pleisterplaatsen liggen op dermate grote afstand van de Súd Ie en het jaachpad, dat het recreatief gebruik hiervan niet tot een verstoring van deze pleisterplaatsen leidt.

Ganzen gebruiken de percelen aan beide zijden van de Súd Ie in het winterhalfjaar als foerageergebied. Verstoring ten gevolge van fietsers en wandelaars is beperkt tot een zone van minder dan 50 meter (Bos & Wymenga, 2012). Daarmee betreft dit slechts een klein deel van het totale ganzenfoerageergebied. Het foerageergebied van de Dwergganzen ligt op dermate grote afstand van de Súd Ie en het jaachpad dat verstoring van dit foerageergebied niet aan de orde is (Koffijberg et al., 2005). Vaarrecreatie leidt niet tot verstoring van ganzen.

Voor ganzen geldt dat effecten van verstoring van foerageergebieden vooral in de periode met korte dagen (december - januari) van belang is. Tijdens deze periode is de tijd die ze kunnen besteden aan foerageren eigenlijk te kort om in hun energiebehoefte te kunnen voorzien. Ze teren dan in op hun vetreserves. Verstoring in deze periode leidt dan tot extra energieverlies bij opvliegen en verminderde foerageertijd, en daarmee versneld opteren van hun vetreserves. In deze periode zal het jaagpad naar verwachting nauwelijks gebruikt worden. Buiten deze periode zijn de dagen langer, en kunnen de ganzen verlies aan energie en foerageertijd compenseren.

Voor het Lauwersmeergebied geldt dat vaarrecreatie tot dusverre niet heeft geleid tot knelpunten met betrekking tot het behouden van de natuurwaarden van dit gebied (Bron: Arcadis, 2011) Risicovolle gebieden zijn vooral de ondiepe zones langs de open wateren. De vaartuigen waarop de ontwikkeling van de Súd Ie zich richt (Dm klasse) maken gebruik van de diepere delen van het Lauwersmeer.

De effecten van landrecreatie, zoals wandelen en fietsen, zijn volgens de onderzoekers in de huidige situatie vrij beperkt (Arcadis, 2011). Bij toenemende drukte worden geen specifieke risico's voor de niet-broedvogels benoemd. Een eventuele toename van de recreatie op het Lauwersmeer ten gevolge van de ontwikkelen uit het plan Súd Ie leiden niet tot negatieve effecten op niet-broedvogels.

Bochtjesplaat

Het deelgebied Bochtjesplaat is van betekenis als foerageergebied voor aanzienlijke aantallen Grauwe gans, en beperkte aantallen Kleine zwaan en Wilde zwaan. De omvorming van dit deelgebied van grasland naar een meer moerasachtige vegetatie betekent dat deze graslanden hun functie als foerageergebied voor ganzen en zwanen verliezen. Deze soorten zullen uitwijken naar foerageergebieden in de omgeving. Voor de beide zwanensoorten betreft het om maximaal enkele tientallen individuen. Voor de Grauwe gans gaat het om enkele honderden individuen. Voor deze drie soorten geldt dat deze niet gevoelig zijn voor oppervlakteverlies van hun leefgebied (bron: effectenindicator min. EL&I).

Met de voorgenomen ontwikkeling voor Bochtjesplaat zal het aandeel moerasvegetatie en waterpartijen met slikranden toenemen. Hiermee wordt het foerageergebied voor diverse steltlopers en eendensoorten van het Lauwersmeergebied vergroot.

De observatiehutten zijn zo ingepast in het gebied dat hiervan geen verstoring uitgaat op de aanwezige vogels.

5 Toetsing Flora- en faunawet

5.1 Vleermuizen

5.1.1 *Verspreiding*

In de gemeente Dongeradeel zijn zeven soorten vleermuizen bekend (tabel 1). In de oostelijke helft van Dokkum en het aangrenzende landelijke gebied komen ten minste zes vleermuissoorten voor. In het overige deel van het plangebied zijn een vijftal vleermuissoorten aanwezig. Alle soorten vleermuizen behoren tot de strikt beschermde soorten.

De Súd Ie en het Dokkumer Grutdijp zijn een belangrijk foerageergebied voor de Meervleermuis. Ditzelfde geldt voor het Lauwersmeer, inclusief de oeverlanden.

Voor de overige soorten vleermuizen is niet bekend in welke delen van het plangebied deze exact gebruiken. Te verwachten is dat de Súd Ie en hierop aansluitende watergangen eveneens een belangrijk foerageergebied zijn voor de Watervleermuis. Ook voor de andere soorten vleermuizen kunnen de waterlopen een belangrijk onderdeel zijn van hun migratieroutes door het overwegend open landschap van Dongeradeel.

Tabel 1: Vleermuissoorten die voorkomen in de gemeente Dongeradeel (bron: ecologische basiskaart Dongeradeel, 2008). Aangegeven is waar deze soorten hun vaste rust- en verblijfplaatsen hebben en hoe hun foerageergebied zich laat karakteriseren.

Soort	Verblijfplaats	Foerageergebied	Range (km)
Watervleermuis	Bomen	Waterlopen	1 - 20
Meervleermuis	Gebouwen	Waterlopen en meren	1 - 30
Gewone dwergvleermuis	Gebouwen	Park, waterlopen, bos	1 - 15
Ruige dwergvleermuis	Bomen + gebouwen	Park, waterlopen, bos	1 - 20
Rosse vleermuis	Bomen	Park, waterlopen, bos	1 - 40
Laatvlieger	Gebouwen	Park, waterlopen, bos	1 - 20
Gewone grootoorvleermuis	Bomen + gebouwen	Park, waterlopen, bos	0 - 5

5.1.2 *Effecten*

Vleermuizen zijn nachtactieve dieren. Dit betekent dat vaarrecreatie op de Súd Ie (dagactiviteit) geen versturende invloed heeft op de vleermuizen.

Het bevaarbaar maken van de Súd Ie en hierop aansluitende oeverzones heeft geen negatief effect op de functie van deze wateren als foerageergebied voor vleermuizen. Het ophogen van de bruggen tot 2,5 m boven het waterniveau betekent dat er voldoende ruimte ontstaat voor vleermuizen om onder de bruggen door te vliegen. Door ontwikkelingen als de aanleg van nieuwe meanders en de realisatie van natuurvriendelijke oevers worden de foerageermogelijkheden voor vleermuizen verbeterd. Dergelijke maatregelen hebben een positief effect op vleermuizen. De Súd Ie en de fiets- en jaachpaden worden niet voorzien van verlichting. Dit betekent dat er geen uitstraling van verlichting optreedt, en daarmee ook geen verstoring van vleermuizen.

Bomenkap

Met de kap van bomen bestaat het risico dat vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen verdwijnen. Een drietal soorten (Watervleermuis, Rosse vleermuis of Ruige dwergvleermuis) hebben hun vaste rust- en verblijfplaats in boomholtes. Vanwege het feit dat er langs de Súd Ie uitsluitend om jonge boomaanplant staat, is door de gemeente in een veldverkenning geconstateerd dat deze niet geschikt zijn als rust- en verblijfplaats voor deze specifieke soorten vleermuizen.

Voor de andere soorten vleermuizen geldt dat bomen een functie kunnen hebben als paarverblijf, of als foerageergebied. Om te voorkomen dat een volledige kap van bossages een negatief effect heeft op vleermuizen zal bij uitvoering van het project ten behoeve van de vleermuizen een minimaal aantal bomen blijven staan. In het project komen er bovendien veel rietzones terug, zodat de hoeveelheid foerageergebied op niveau zal blijven.

5.2 Grondgebonden zoogdieren

5.2.1 Verspreiding

In Dongeradeel komt de strikt beschermde Waterspitsmuis voor langs de zuidrand van de gemeente, langs het Dokkumer Grutdijp en in en nabij het Lauwersmeer. Deze soort leeft in de oeverzone van uiteenlopende wateren, uiteenlopend van kleine slotjes tot moerasgebieden. Een belangrijke randvoorwaarde is helder water.

In het deelgebied Bochtjesplaat is de Waterspitsmuis niet bekend (bron: mededeling H. Bol, Staatsbosbeheer; Werkatlas Zoogdieren van Friesland, 2012).

5.2.2 Effecten

Langs het Dokkumer Grutdijp zijn geen werkzaamheden voorzien. In de overige delen van het plangebied komt deze soort niet voor. Negatieve effecten op de Waterspitsmuis zijn niet aan de orde.

5.3 Vogels

5.3.1 Verspreiding

Alle vogels genieten bescherming onder Flora- en faunawet. Verstoring van broedende vogels en broedsel is niet toegestaan. Verstoring van broedvogels treedt op wanneer er tijdens de broedperiode (circa 15 maart – 15 juli) werkzaamheden worden uitgevoerd en tijdens het gebruik van de route door (vaar)recreanten. Het verstoren van broedsel (inclusief broedende vogels, nesten en eieren) is niet toegestaan vanuit de Flora- en faunawet. Hiervoor kan in principe ook geen ontheffing worden verkregen, omdat dit eenvoudig te voorkomen is door de werkzaamheden uit te voeren buiten het broedseizoen.

Jaarrond beschermde nesten

Sommige vogels (nest en omgeving) zijn jaarrond beschermd. In het plangebied zijn Roeken aanwezig in een houtopstand langs de dijk ten zuiden van Ezumazijl (maximale omvang 19 nesten in de periode 1990 - 2003; bron: ecologische basiskaart Dongeradeel, 2008). Roeken behoren tot de vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 2). Dit betekent dat het ook buiten het broedseizoen verboden is om hun nesten te verwijderen, tenzij er voldoende alternatieve nestgelegenheden aanwezig is.

In de Eanjumerkolken is een kolonie van de Blauwe reiger aanwezig (maximale omvang 42 nesten in de periode 1990 - 2003; bron: ecologische basiskaart Dongeradeel). Blauwe reiger behoort tot de vogelsoorten met niet-jaarrond beschermde nesten, maar waarvoor wel een inventarisatie naar hun voorkomen in de omgeving en alternatieve nestlocaties gewenst is (categorie 5).

Van andere soorten met jaarrond beschermde nesten die in deze omgeving te verwachten zijn, zoals Buizerd of Sperwer, zijn geen verspreidingsgegevens bekend.

5.3.2 Effecten

Voor de locaties met de kolonie van Roeken of Blauwe reiger zijn geen ontwikkelingen voorzien, zodat geen negatieve effecten optreden.

Voor de te uit te dunnen houtopstanden geldt dat het zonder veldbezoek niet uit te sluiten is dat hierin nesten van andere jaarrond beschermde soorten voorkomen (Buizerd, Sperwer). De planlocatie betreft een overwegend open gebied, met een beperkt aantal houtopstanden. In de directe omgeving zijn nauwelijks tot geen alternatieve nestlocaties beschikbaar, noch kan een kunstmatig alternatief aangeboden worden. Door bij het dunnen de nestbomen te laten staan, worden negatieve effecten op deze soorten voorkomen. De kapwerkzaamheden moeten uitgevoerd worden buiten het broedseizoen van de betreffende soort.

5.4 Vissen

5.4.1 Verspreiding

In de gemeente Dongeradeel zijn mogelijk de beschermde vissoorten Kleine Modderkruiper (minder algemeen beschermde soort), Grote modderkruiper en Bittervoorn (beide strikt beschermde soorten) aanwezig (bron: ecologische basiskaart Dongeradeel, 2008). Deze soorten kunnen voorkomen in poldersloten met goed ontwikkelde waterplantenvegetaties.

Voor Bittervoorn en Kleine Modderkruiper geldt gezien het karakter van de Súd Ie en de beide opvaarten die bevaarbaar worden gemaakt dat het huidige watermilieu feitelijk ongeschikt is voor deze vissoorten. De Grote modderkruiper komt met name voor in sterk verlandende wateren, en is in het gebied van de Súd Ie te niet verwachten.

Wel ontstaan er met name in de opvaart naar Ee en de (op-)nieuw op de Súd Ie te ontsluiten opvaart naar Anjum in het plan Súd Ie bij aanleg van natuurvriendelijke oevers potentiële kansen voor ontwikkeling van nieuw leefgebied voor deze beide vissoorten.

5.4.2 Effecten

In de betreffende wateren waar ingrepen zijn voorzien, zijn in de huidige situatie geen beschermde vissoorten aanwezig. Negatieve effecten op beschermde vissoorten zijn daarom niet voorzien.

Met de herinrichting van het plan zijn de Súd Ie en de opvaart naar Anjum ontstaat waarschijnlijk geschikt leefgebied voor Kleine modderkruiper en Bittervoorn.

5.5 Overige soorten

De aanwezigheid van beschermde en Rode lijst plantensoorten is in een beperkt aantal kilometerhokken in het plangebied redelijk tot goed onderzocht. Uit de beschikbare gegevens blijkt dat in het plangebied enkel de beschermde plantensoorten Zwanenbloem en Gewone vogelmelk voorkomen (kilometerhok 203/509). Beide behoren tot de algemeen beschermde soorten, waarvoor middels een AMvB een algehele vrijstelling geldt voor projecten in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen.

Het voorkomen van amfibieën is eveneens beperkt tot algemeen beschermde soorten als Gewone pad, Bastaard kikker en Bruine kikker. Minder algemene of strikt beschermde amfibieënsoorten zijn niet bekend uit de gemeente Dongeradeel.

In een aantal wateren in en rondom Dokkum komen Krabbescheer-vegetaties voor. De strikt beschermde libellensoort Groene glazenmaker is gebonden aan dergelijke vegetaties. Voor zover bekend komt de Groene glazenmaker in Dongeradeel alleen ten zuiden van Dokkum voor (dus buiten het plangebied).

In de gemeente Dongeradeel zijn geen beschermde reptielen, dagvlinders, kevers, of slakken bekend.

Ecologische quick-scan plan Súd Ie

Projectnr. 244413

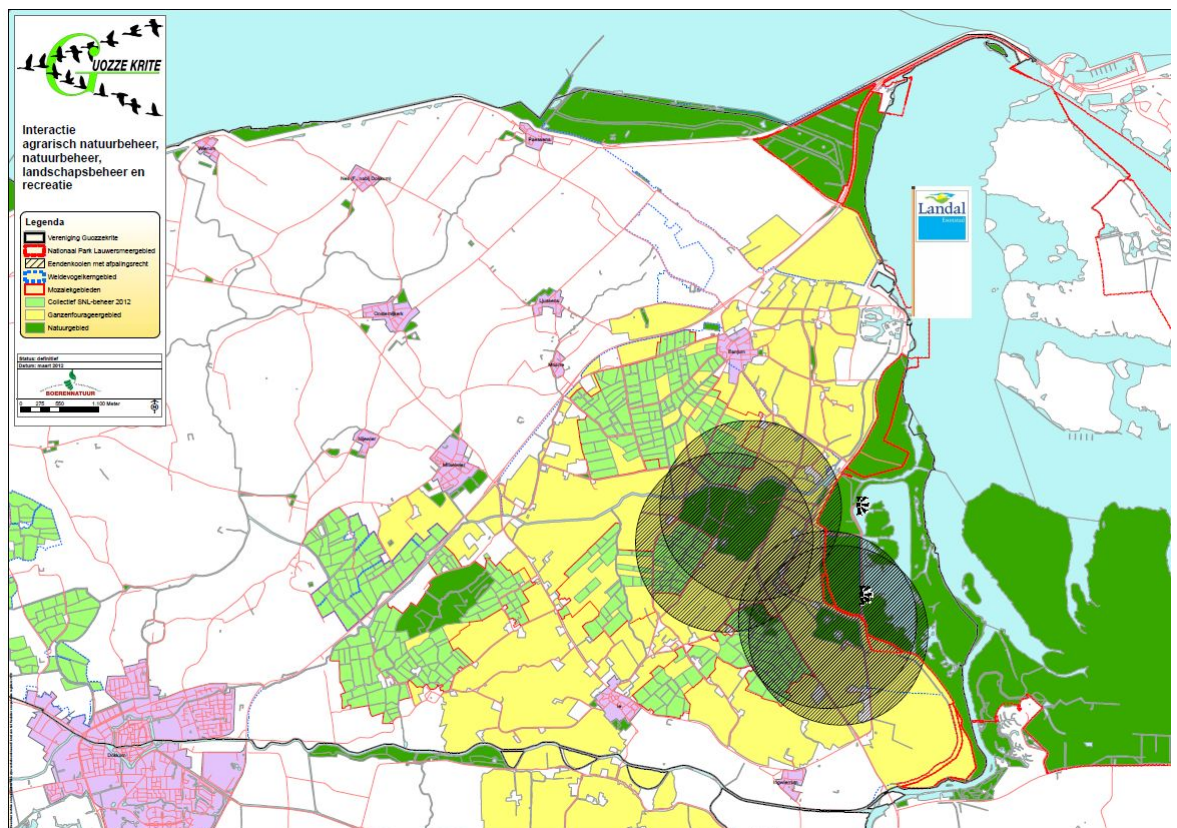
27 november 2012 , revisie 03

6 Weidevogels en ganzen

6.1 Verspreiding

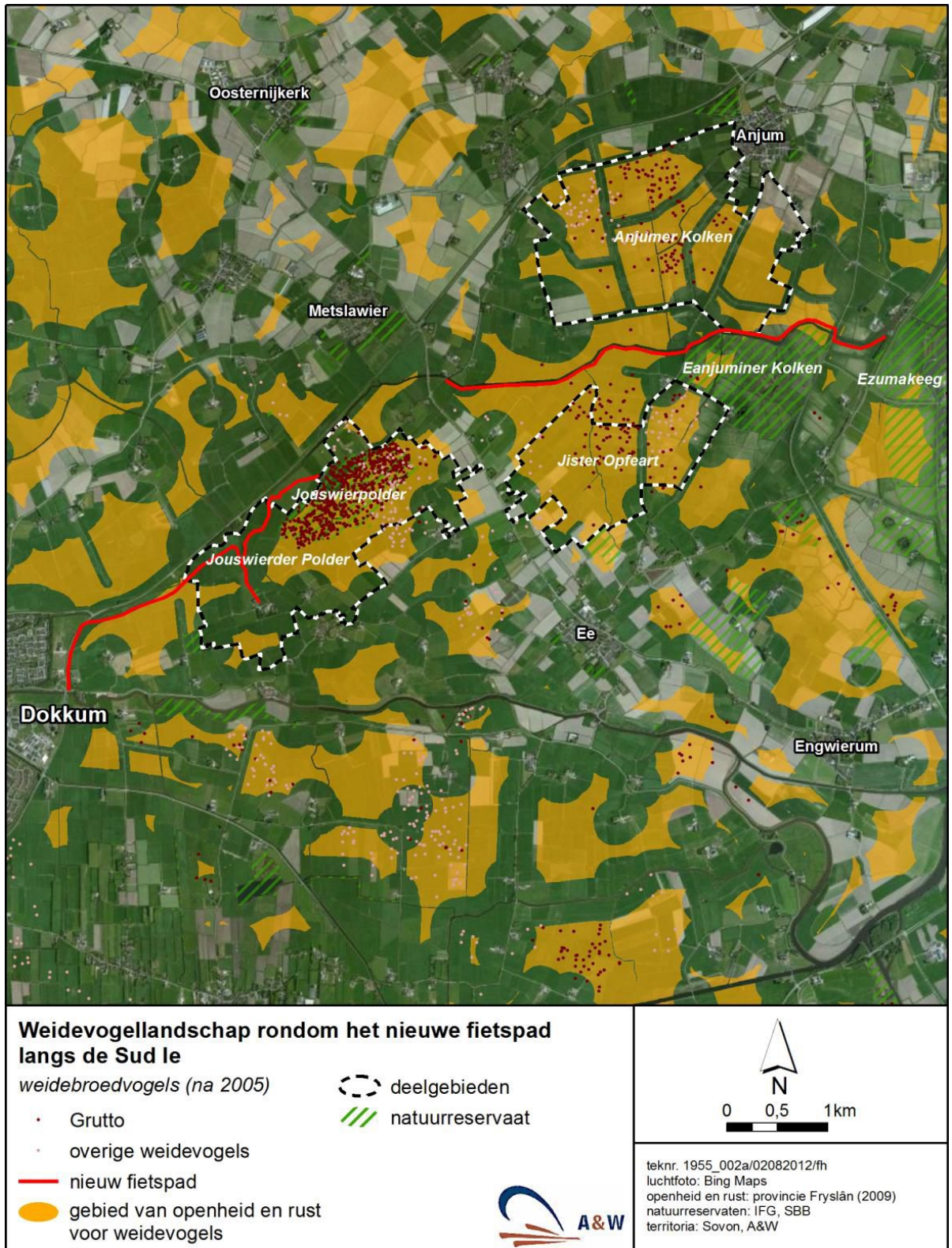
Het plangebied betreft grotendeels een agrarisch landschap. De agrariërs in deze omgeving hebben zich verenigd in de Agrarische Natuurvereniging Guozzekritte. Op specifieke percelen wordt bij de agrarische activiteiten rekening gehouden met weidevogels, volgens de richtlijnen van SNL 2012 (zie figuur 6.1). Een groot deel van het plangebied is ganzenfoerageergebied. Daarnaast liggen in het plangebied een tweetal natuureservaten, de Jouswierpolder en de Eanjummerkolken.

Figuur 6.1: overzicht weidevogelgebieden met collectief SNL-beheer 2012 (lichtgroen), ganzenfourageergebieden (geel) en natuurgebieden (donkergroen) (bron: www.Guozzekrite.nl).

6.1.1 Weidevogels

In 2011 is de weidevogelgemeenschap op grote oppervlaktes van het plangebied geïnventariseerd. In de SNL-gebieden lopen de dichtheden weidevogels uiteen van 77 broedparen per 100 ha in de Eanjummer Kolken tot 56 broedparen per 100 ha in de Jouswierpolder (inclusief het natuureservaat) (bron: Bos & Wymenga, 2012). Het natuureservaat Eanjummer Kolken, waarvan het beheer primair gericht is op botanische doelstellingen, heeft een gemiddelde weidevogeldichtheid van 38 broedparen per 100 ha.

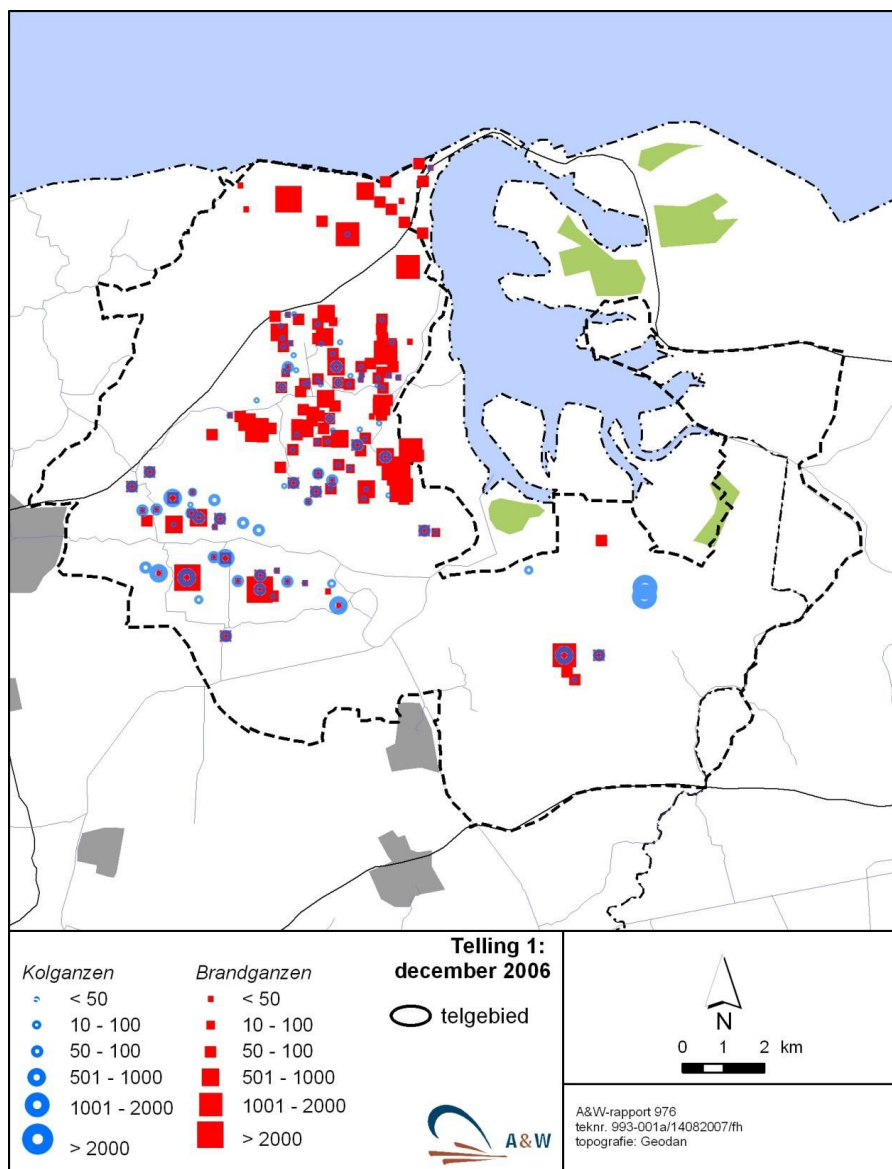
Figuur 6.2: Verspreiding van weidevogels in het gebied rondom de Súd Ie op basis van gegevens Guozzekrite. N.B. niet van alle gebieden zijn recente stippenkaarten beschikbaar (Bron: Bos & Wymenga, 2012).

6.1.2 Ganzen

In december 2006 zijn tellingen verricht aan de aantallen ganzen. Het verspreidingsbeeld dat hieruit voort komt, is weergegeven in figuur 6.3. In de graslanden aan weerszijde van de Súd Ie zijn grote aantallen brandganzen en Kolganzen aanwezig (tot tienduizenden individuen).

Daarnaast worden de graslanden bezocht door honderden tot incidenteel duizenden Rotganzen, Grauwe ganzen en Knobbelzwanen (Bos & Wymenga, 2012). Wilde zwaan, Kleine zwaan en Nijlgans worden in kleine groepjes waargenomen.

In de Eanjummerkolken worden jaarlijks groepjes Dwergganzen tot enkele tientallen individuen waargenomen (www.waarneming.nl). Dit gebied behoort tot één van de vaste overwinteringslocaties van deze soort.

Figuur 6.3: Voorbeeld van aantallen en verspreiding van ganzen over het gebied, op basis van telgegevens uit december 2006 (Bron: Bos & Wymenga, 2012).

6.2 Effecten op weidevogels en ganzen

Een belangrijke voorwaarde voor de functionaliteit van het plangebied voor weidevogels en ganzen vormen openheid en rust. Ten gevolge van de voorgenomen ontwikkeling worden beiden (mogelijk) aangetast.

Openheid

Ten gevolge van het plan Súd Ie wordt de openheid van het landschap door de volgende elementen beïnvloed:

- verhogen van de bruggen;
- aanleggen natuurvriendelijke oevers;
- herstellen van meanders (uitgaande van ontwikkeling van rietkragen hierlangs);
- aanleg van nieuwe kades;
- recreatieve voorzieningen (fietspad, wandelpad, kijkhut).
- omvorming graslanden Bochtjesplaat naar moerasgebied

Nabij dergelijke elementen zullen weidevogels (groep van de steltlopers) niet gaan broeden, terwijl ganzen niet nabij dergelijke elementen zullen foerageren. Hoe groot de invloed van dergelijke elementen is, hangt af van de omvang (hoogte) van deze elementen. Hier staat tegen over dat de openheid vergroot wordt door het kappen / dunnen van een aantal houtopstanden.

De omvorming van Bochtjesplaat van grasland tot moeras betekent dat deze graslanden hun functie als ganzenfoeragegebied verliezen.

Rust

Het bevaarbaar maken van de Súd Ie en aanleg van een fiets- en wandelpad leiden tot recreatie in delen waar dit nu niet mogelijk is. Recreatie is met name geconcentreerd tot het zomerhalfjaar. Het vaarseizoen loopt van omstreeks begin periode april tot eind september. Ook wandel- en fietsrecreatie speelt zich vooral in deze periode af. Het is echter niet uit te sluiten dat ook buiten deze periode recreatie optreedt.

De periode van intensieve recreatie valt samen met vrijwel het gehele broedseizoen van weidevogels (circa maart t/m juli). Weidevogels die nabij de Súd Ie, de opvaarten naar Anjumer, Ee en Esonstad, of de nieuw aan te leggen fiets- en wandelpaden broeden, kunnen verstoord worden. Een zone aan weerszijde van deze elementen wordt daardoor minder aantrekkelijk voor weidevogels.

Een kaart met het beoogde fietspad is door Altenburg & Wymenga voorgelegd aan de Provincie Fryslân en op grond daarvan is berekend of er verlies optreedt van openheid en rust. Het fietspad geeft, in de systematiek van de Provincie, een verstoringszone van 50 m. In totaal is door de provincie berekend dat een oppervlak van ongeveer 19 hectare (zie bijlage 1 van het A&W rapport 1815, Bos, D. & E. Wymenga, 2012. Ecologische beoordeling fietspad Súd Ie) van het areaal openheid en rust door de plannen wordt aangetast. Het beter bevaarbaar maken van de Súd Ie in vaarklasse DM leidt daarbij volgens beoordeling van de provincie niet tot aantasting van het areaal 'openheid en rust' en heeft daarmee geen consequenties voor weidevogels.

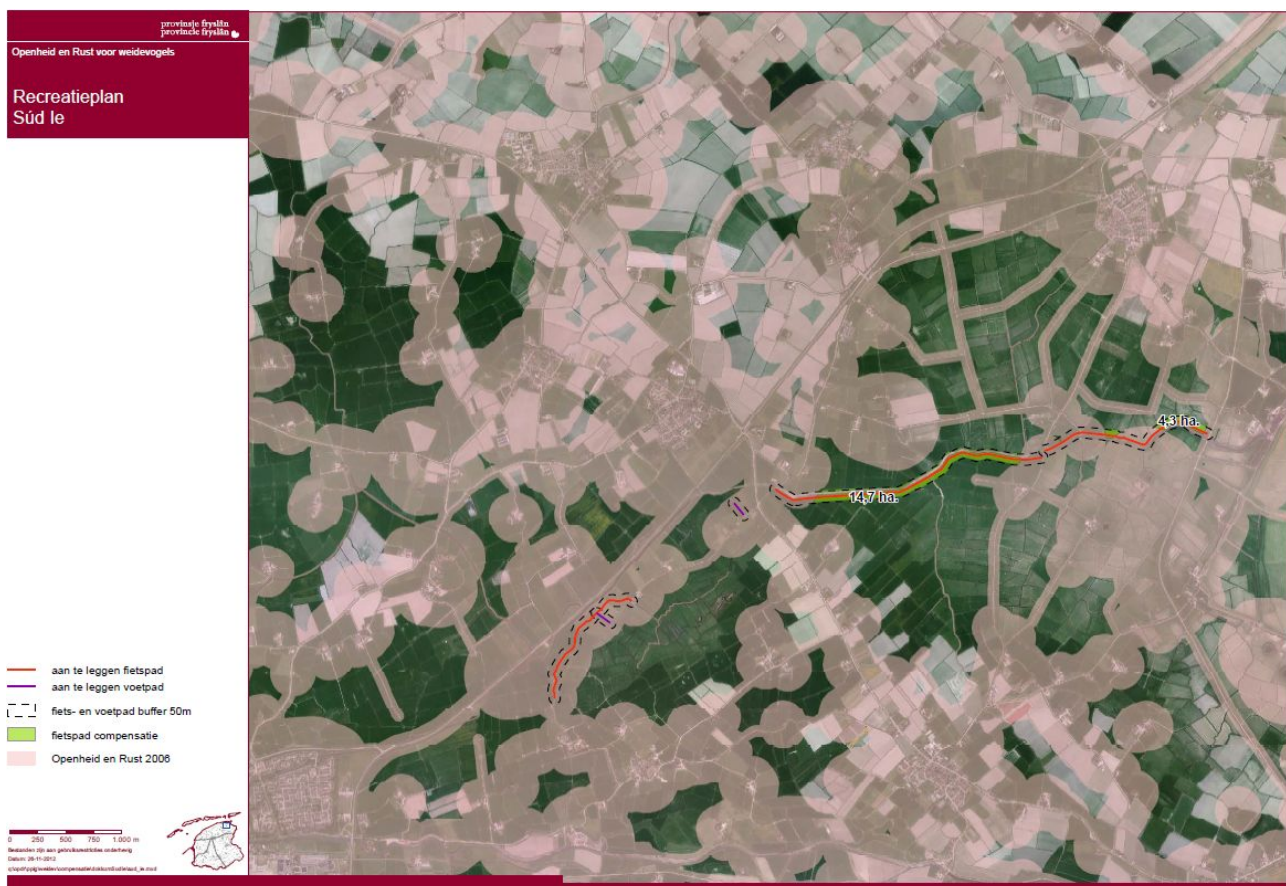
Relevant in dit opzicht is nog, dat uit een landelijke analyse van goede weidevogelgebieden in Nederland, het gebied van de Súd Ie als één van de potentiële kerngebieden voor weidevogels naar voren is gekomen (Alterra, SOVON, A&W & Bureau Zet, in druk: overgenomen uit Bos & Wymenga, 2012). Het is één van de gebieden in Nederland waar qua schaal, aanwezige weidevogels en potenties perspectief is om de weidevogelpopulatie te behouden en verder uit te bouwen, met dien verstande dat daarvoor een gericht beheer nodig is. Binnen het integrale programma Súd Ie zijn diverse maatregelen voorzien die een dergelijke ontwikkeling ondersteunen; de ligging van het fietspad heeft evenwel op onderdelen versturende effecten op weidevogels, zoals aangegeven in Bos & Wymenga, 2012.

Kortom wanneer het fietspad in de huidige vorm wordt aangelegd, en jaarrond wordt gebruikt, is compensatie nodig van de betrokken verstoring. Binnen het plan van de Súd Ie zijn er met name in het

gebied De Kolken op basis van de rapportage van Altenburge & Wybenga voldoende mogelijkheden voor de noodzakelijke weidevogelcompensatie uit te voeren met alle de bij dit plan betrokken partijen.

Voor de ganzen speelt vooral verstoring door een enkele fietser, wandelaar of vaarrecreant een rol. Deze verstoring heeft een incidenteel karakter, en is beperkt tot een smalle zone (< 50 meter langs het jaachpad). Naar verwachting is het aantal passerende fietsers in het winterhalfjaar – wanneer de grote aantallen ganzen aanwezig zijn - echter zeer beperkt, waardoor per saldo de verstoring in de praktijk klein is.

De provincie heeft binnendijkse gebieden aangewezen die tijdens de winterperiode van belang zijn voor rustende en foeragerende ganzen en eenden. Formeel mag ganzenopvang geen planologische schaduwwerking hebben ("Gebiedsplan Foerageergebieden overwinterende ganzen en smienten Fryslân" GS, 8 mei 2007). Feitelijk hoeft daar in de toets dus geen rekening mee gehouden te worden. Om deze reden veroorzaakt het beoogde fietspad geen conflict met de regelgeving omtrent het ganzenopvangbeleid.

Figuur 6.4 Recreatieplan Súd Ie (Provincie Fryslân, 2012)

Ecologische quick-scan plan Súd Ie

Projectnr. 244413

27 november 2012 , revisie 03

7 Conclusies

Door de gemeente Dongeradeel wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld voor het buitengebied, *Bestemmingsplan Bûtengebied*. Onderdeel van dit bestemmingsplan is het plan Súd Ie. Plan Súd Ie is een integraal plan, waarbij de Súd Ie opnieuw bevaarbaar wordt gemaakt. Gelijktijdig worden projecten meegenomen op het gebied van ecologie en landschap, water en recreatie. Belangrijke onderdelen naast het bevaarbaar maken van de Súd Ie zijn het verbreden en verdiepen van de vaarweg en een aantal opvaarten, de aanleg van jaachpaden ten behoeve van fiets- en wandelrecreatie en herinrichting van het deelgebied Bochtjesplaat.

Voor het plangebied zijn de volgende beschermingskaders van toepassing.

- Natuurbeschermingswet '98 / Natura 2000;
- Ecologische Hoofdstructuur;
- Flora- en faunawet;
- Provinciale verordening Romte. Binnen dit kader wordt de beïnvloeding van weidevogelgebieden en ganzenfoeragegebieden getoetst.

In deze ecologische quick scan is getoetst of ten gevolge van de uitvoering van het plan Súd Ie negatieve effecten op vanuit deze wetten en beleidskaders beschermde natuurwaarden te verwachten zijn.

Met betrekking tot de EHS geldt dat enkel het deelgebied Bochtjesplaat hier deel van uit maakt. De herinrichting beoogt natuurontwikkeling in het betreffende deelgebied, ter versterking van de karakteristieken van het Lauwersmeergebied. Verondersteld wordt daarom dat met dit plan een bijdrage wordt geleverd aan het bereiken van de doelstellingen voor de EHS. Effecten van deze inrichting op broed- en watervogels zijn getoetst in het onderdeel Natura 2000. Voor het onderdeel EHS is daarom geen specifieke toetsing opgenomen.

7.1 Natura 2000

Met betrekking tot de beschermingskaders vanuit de Natuurbeschermingswet is in deze rapportage een zogenaamde voortoets uitgevoerd. In deze voortoets wordt de volgende vraag beantwoord: *Kunnen de ontwikkelingen die het voorgenomen bestemmingsplan mogelijk maakt - gelet op de instandhoudingsdoelstelling voor de Natura 2000-gebieden Lauwersmeer en Waddenzee - de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in die gebieden verslechteren of een significant verstorend effect hebben op de soorten waarvoor de gebieden zijn aangewezen?*

Habitattypen en habitatoorten

De habitattypen en habitatoorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn benoemd (enkel van toepassingen voor de Waddenzee, niet voor het Lauwersmeergebied) hebben geen ecologische relatie met het plangebied. Deze habitattypen en habitatoorten komen hier momenteel niet voor.

Broedvogels

Voor zowel het Lauwersmeergebied als Waddenzee zijn instandhoudingsdoelen voor broedvogels benoemd.

Het plangebied Súd Ie (exclusief deelgebied Bochtjesplaat) vervult voor geen van deze soorten, met uitzondering van de Lepelaar, een bijzondere functie. Voor de Lepelaar geldt dat de poldersloten in de Kolken in het vroege voorjaar en najaar een belangrijk foerageergebied vormen. Uitbreiding van het leefgebied voor diadrome vissoorten in de polders langs de Súd Ie, in combinatie met vistrappen voor onder meer stekelbaars, maakt dat het foerageergebied voor de Lepelaar met uitvoering van het plan Súd Ie zal toenemen.

Het deelgebied Bochtjesplaat is onderdeel van het Natura 2000-gebied Lauwersmeer. In de moerasvegetaties in dit plangebied komen Blauwborst, Snor en Rietzanger voor. Dit zijn soorten van rietvegetaties. Met de voorgenomen herinrichting van Bochtjesplaat neemt het aandeel rietvegetatie

toe. Dit heeft naar verwachting een positief effect op deze soorten. Voor de overige broedvogels van Lauwersmeer en Waddenzee geldt dat deze in recente jaren niet in het gebied Bochtjesplaat gebroed hebben.

De met het plan Súd Ie gerealiseerde recreativeroutes leiden niet tot een toename van de recreatieve druk op voor verstoring gevoelig risicogebieden in het Lauwersmeergebied. De recreatieve druk op de Waddenzee verandert niet. Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van het Lauwersmeergebied en Waddenzee ten gevolge van verstoring zijn daarom niet aan de orde.

Op basis hiervan kan worden geconcludeerd dat er geen noodzaak is voor uitvoeren van een passende beoordeling.

Niet-broedvogels

De voorgenomen ontwikkeling leidt op zeer lokale schaal tot aantasting van de openheid van het landschap. Hier staat tegenover dat door andere onderdelen binnen het plangebied Súd Ie maatregelen de openheid van het landschap verbeterd wordt.

Verstoring van buiten het Lauwersmeergebied foeragerende niet-broedvogels is beperkt tot een smalle zone (< 50 m) langs het jaachpad. De pleisterplaatsen van steltlopers liggen op dermate grote afstand van de Súd Ie en het jaachpad, dat het recreatief gebruik hiervan niet tot een verstoring van deze pleisterplaatsen leidt.

Met betrekking tot de ganzen en zwanen geldt dat de grote aantallen ganzen aanwezig zijn in de winterperiode. In deze periode worden de Súd Ie en de jaachpaden hooguit incidenteel gebruikt, waardoor daadwerkelijke verstoring klein is. Ten gevolge van de herinrichting van Bochtjesplaat geldt dat de hier gelegen graslandpercelen ongeschikt worden als foerageergebied. De ganzen en zwanen die van deze percelen gebruik maken, zijn niet gevoelig voor een beperkte afname van hun foerageergebied. Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen voor deze soorten treden niet op.

Voor het Lauwersmeergebied geldt dat ten gevolge van het plan Súd Ie geen veranderingen optreden op voor vaar- of landrecreatie gevoelige locaties, zoals de ondiepe zones langs de open wateren. Een eventuele toename van de recreatie op het Lauwersmeer ten gevolge van de ontwikkelen uit het plan Súd Ie leiden niet tot negatieve effecten op niet-broedvogels.

Concluderend

De ontwikkelingen die het voorgenomen bestemmingsplan mogelijk maakt leiden niet tot een verslechtering of significant verstorend effect op de habitats en soorten waarvoor de gebieden zijn aangewezen. Voor het plan hoeft geen passende beoordeling worden opgesteld.

7.2 Flora- en faunawet

De voorgenomen ontwikkelingen vanuit het plan Súd Ie zijn getoetst aan de Flora- en faunawet. Het plan valt onder het begrip 'ruimtelijke ontwikkeling' uit de Flora- en faunawet. Met name voor de strenger beschermde soorten (tabel 2 of 3 soorten en broedvogels) is het noodzakelijk om te bepalen of deze schade ondervinden door de voorgenomen ingrepen.

In en nabij het plangebied Súd Ie komt een beperkt aantal strikt beschermde en minder algemene soorten voor, zoals enkele soorten vleermuizen en broedvogels (waaronder mogelijk jaarrond beschermde nesten). Door bij uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met de (mogelijke) aanwezigheid van deze soorten, kunnen negatieve effecten op deze soorten voorkomen. Concreet betekent dit dat bij het dunnen van de bosschages bomen die (potentieel) geschikt zijn als rust- en verblijfplaats voor vleermuizen, of waarin jaarrond beschermde nesten in aanwezig zijn, gespaard moeten worden. Het plan leidt dan niet tot overtreding van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet.

7.3 Weidevogelgebieden

Door de provincie Fryslân is vastgelegd dat weidevogelwaarden als zelfstandig belang in de afweging van ruimtelijke inrichting dient te worden meegenomen. Belangrijke weidevogelgebieden zijn door de provincie gedefinieerd als gebieden met openheid en rust en op kaart aangeduid. Zo nodig moeten, indien goede weidevogelgebieden door ruimtelijke ingrepen verloren gaan, deze te worden gecompenseerd.

Voor het plan Súd Ie geldt dat negatieve effecten te verwachten zijn voor de weidevogelgebieden ten gevolge van het gebruik van het recreatief gebruik van de nieuw aan te leggen jaachpaden. Voor dit onderdeel is een aparte toetsing uitgevoerd door Bos & Wymenga, 2012. Berekend is dat een oppervlak van ongeveer 19 hectare van het areaal openheid en rust hierdoor wordt aangetast. Door Bos & Wymenga (2012) is een verkenning uitgevoerd naar de mogelijkheden voor deze compensatie. Geconcludeerd is dat het gebied De Kolken Noord, gelegen binnen het plangebied Súd Ie, ruime mogelijkheden biedt om de benodigde compensatie te realiseren.

Het beter bevaarbaar maken van de Súd Ie in vaarklasse DM en andere ontwikkelingen binnen het plan leiden niet tot aantasting van het areaal 'openheid en rust' en heeft daarmee geen consequenties voor weidevogels.

7.4 Ganzenfoerageergebieden

De provincie heeft binnendijkse gebieden aangewezen die tijdens de winterperiode van belang zijn voor rustende en foeragerende ganzen en eenden. Formeel mag ganzenopvang geen planologische schaduwwerking hebben. Feitelijk hoeft daar in de toets dus geen rekening mee gehouden te worden.

Voor de ganzenfoerageergebieden geldt dat de grote aantallen ganzen aanwezig zijn in de winterperiode. In deze periode worden de Súd Ie en de jaachpaden hooguit incidenteel gebruikt, waardoor daadwerkelijke verstoring klein is.

Ecologische quick-scan plan Súd Ie

Projectnr. 244413
27 november 2012 , revisie 03

Literatuur

Arcadis, 2011. Het Nationaal Park Lauwersmeer, tussentijdse evaluatie 2011. In opdracht van Overlegorgaan Nationaal Park Lauwersmeer. 23 december 2011.

Bos, D. & E. Wymenga, 2012. Ecologische beoordeling fietspad Súd Ie. A&W rapport 1815.

Brouwer, T., B. Crombaghs, A. Dijkstra, A.J. Scheper & P.P. Schollema, 2008. Vissenatlas Groningen-Drenthe. Uitgeverij Profiel Bedum.

Ecologische basiskaart gemeente Dongeradeel: werkdocument en toelichting. Altenburg & Wymenga Ecologisch onderzoek, 2008.

Grontmij, 2010. Quick scan natuur recreatieve route Súd Ie; toetsing wet- en regelgeving van natuur. Concept-rapport revisie 0, 3 november 2010.

Koffijberg, K., F. Cottaar & H. van der Jeugd, 2005. Pleisterplaatsen van Dwergganzen *Anser erythropus* in Nederland. SOVON Vogelonderzoek Nederland 2005.

Provincie Fryslân 2006. Werkplan Weidevogels in Fryslân 2001-2013. Gedeputeerde Staten Fryslân.

Provincie Fryslân, 2007. Gebiedsplan Foerageergebieden overwinterende ganzen en smienten Fryslân" GS, 8 mei 2007.

Provincie Fryslân 2011. Feroardening Romte

Werkatlas Zoogdieren van Friesland, 2012.

Internetbronnen

www.fryslan.nl: natuurbeheerplankaart provincie Fryslân, 2012

www.Guozzekrite.nl

www.waarneming.nl

Ecologische quick-scan plan Súd Ie

Projectnr. 244413

27 november 2012 , revisie 03

Annex 1: Instandhoudingsdoelen Natua 2000

Tabel 1: instandhoudingsdoelstellingen voor de habitattypen (bron: definitieve aanwijzingsbesluiten Waddenzee, min. van EL&I). SVI: Staat van instandhouding. + : gunstig, -: matig ongunstig, --: zeer ongunstig. Doelst. Opp.vl: Doelstelling oppervlak waarop habitattype voorkomt. =: gelijkblijvend, >: uitbreiding, =<): afname ten gunste van ander habitattype toegestaan. Doelst. Kwal.: Doelstelling kwaliteit habitattype. =: handhaving, >: verbetering.

Habitattypen		SVI Landelijk	Waddenzee	
			Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.
H1110A	Permanent overstroomde zandbanken (getijdengebied)	-	=	>
H1140A	Slik- en zandplaten (getijdengebied)	-	=	>
H1310A	Zilte pionierbegroeiingen (zeekraal)	-	=	=
H1310B	Zilte pionierbegroeiingen (zevetmuur)	+	=	=
H1320	Slijkgrasvelden	--	=	=
H1330A	Schorren en zilte graslanden (buitendijks)	-	=	>
H1330B	Schorren en zilte graslanden (binnendijks)	-	= (<)	=
H2110	Embryonale duinen	+	=	=
H2120	Witte duinen	-	=	=
H2130B	*Grijze duinen (kalkarm)	--	=	>
H2160	Duindoornstruwelen	+	=	=
H2190B	Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	-	=	=

Tabel 2: instandhoudingsdoelstellingen voor de habitatsoorten (bron: definitieve aanwijzingsbesluiten Waddenzee, min. EL&I. SVI: Staat van instandhouding. + : gunstig, -: matig ongunstig, --: zeer ongunstig. Doelst. Opp.vl: Doelstelling oppervlak beschikbaar leefgebied. =: gelijkblijvend, >: uitbreiding. Doelst. Kwal.: Doelstelling kwaliteit leefgebied. =: handhaving, >: verbetering. Doelst. Pop.: doelstelling populatieomvang. =: handhaven huidige omvang, >: toename.

Habitatsoorten		SVI Landelijk	Waddenzee		
			Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.
H1014	Nauwe korfslak	-	=	=	=
H1095	Zee prik	-	=	=	>
H1099	Rivier prik	-	=	=	>
H1103	Fint	--	=	=	>
H1351	Bruinvis				
H1364	Grijze zeehond	-	=	=	=
H1365	Gewone zeehond	+	=	=	>
H1831	Drijvende waterweegbree	-			
H1903	Groenknol-orchis	-			

Tabel 3: instandhoudingsdoelstellingen voor de broedvogels (bron: definitieve aanwijzingsbesluiten Waddenzee en Lauwersmeer, min. van EL&I). SVI: Staat van instandhouding. + : gunstig, -: matig ongunstig, --: zeer ongunstig. Doelst. Opp.vl: Doelstelling oppervlak beschikbaar leefgebied. =: gelijkblijvend, >: uitbreiding. Doelst. Kwal.: Doelstelling kwaliteit leefgebied. =: handhaving, >: verbetering. Draagkracht aantal paren: Betreffende Natura 2000-gebied moet voldoende voedsel, broedgebied, rust en ruimte bieden voor een minimum aantal broedparen.

Broedvogels	SVI Landelijk	Waddenzee			Lauwersmeer		
		Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Draagkracht aantal paren	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Draagkracht aantal paren
A021	Roerdomp				=	=	20
A034	Lepelaar	+	=	=			430
A063	Eider	--	=	=			5.000
A081	Bruine Kiekendief	+	=	=	=	=	30
A082	Blauwe Kiekendief	--	=	=			3
A084	Grauwe kiekendief	--			=	=	4
A119	Porseleinhoen				=	=	15
A132	Kluut	-	=	=	=	=	3.800
A137	Bontbek-plevier	--	=	=	=	=	60
A138	Strandplevier	--	>	>			50
A151	Kemphaan				>	>	20
A183	Kleine Mantelmeeuw	+	=	=			19.000
A191	Grote stern	--	=	=			16.000
A193	Visdief	-	=	=			5.300
A194	Noordse Stern	+	=	=	=	=	1.500
A195	Dwergstern	--	>	>			200
A222	Velduil	--	=	=	=	=	5
A272	Blauwborst	+			=	=	120
A275	Paapje	--			=	=	11
A292	Snor	--			=	=	25
A295	Rietzanger	+			=	=	1900

Tabel 4: instandhoudingsdoelstellingen voor de niet-broedvogels (bron: definitieve aanwijzingsbesluit Waddenzee en Lauwersmeer, min. van EL&I). SVI: Staat van instandhouding. + : gunstig, -: matig ongunstig, --: zeer ongunstig; ?: onbekend. Doelst. Opp.vl: Doelstelling oppervlak beschikbaar leefgebied. =: gelijkblijvend, >: uitbreiding. Doelst. Kwal.: Doelstelling kwaliteit leefgebied. =: handhaving, >: verbetering. Draagkracht aantal vogels: minimum aantal individuen van een soort waarvoor betreffende Natura 2000-gebied voldoende voedsel, rust en ruimte moet bieden (n.s. = aantal niet gespecificeerd). Draagkracht is uitgedrukt als seizoensgemiddelde, tenzij anders vermeld.

Niet-broedvogels	SVI Landelijk	Waddenzee			Lauwersmeer			
		Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Draag kracht aantal vogels	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Draag-kracht aantal vogels	
A005	Fuut	-	=	=	310	=	=	60
A017	Aalscholver	+	=	=	4.200	=	=	70
A034	Lepelaar	+	=	=	520	=	=	80
A037	Kleine Zwaan	-	=	=	1.600A	=	=	140
A038	Wilde Zwaan	-	=	=		=	=	10
A039b	Toendrarietgans	+	=	=	geen			
A041	Kolgans	+	=	=		=	=	190
A042	Dwerggans	--	=	=		=	=	40
A043	Grauwe Gans	+	=	=	7.000	=	=	1100
A045	Brandgans	+	=	=	36.800	=	=	1700
A046	Rotgans	-	=	=	26.400			
A048	Bergeend	+	=	=	38.400	=	=	480
A050	Smient	+	=	=	33.100	=	=	1600
A051	Krakeend	+	=	=	320	=	=	900
A052	Wintertaling	-	=	=	5.000	=	=	1900
A053	Wilde eend	+	=	=	25.400	=	=	1700
A054	Pijlstaart	-	=	=	5.900	=	=	510
A056	Slobeend	+	=	=	750	=	=	290
A059	Tafeleend	--	=	=		=	=	130
A061	Kuifeend	-	=	=		=	=	540
A062	Toppereend	--	=	>	31.000			
A063	Eider	--	=	>	90.000- 115.000B			
A067	Brilduiker	+	=	=	100	=	=	40
A068	Nonnetje	-	=	=		=	=	9
A069	Middelste Zaagbek	+	=	=	150			
A070	Grote Zaagbek	--	=	=	70			
A075	Zeearend	+	=	=		=	=	1A
A103	Slechtvalk	+	=	=	40A			
A125	Meerkoet	-	=	=		=	=	970
A130	Scholekster	--	=	>	140.000- 160.000	=	=	3.300 A
A132	Kluut	-	=	=	6.700	=	=	90
A137	Bontbekplevier	+	=	=	1.800	=	=	60
A140	Goudplevier	--	=	=	19.200	=	=	150
A141	Zilverplevier	+	=	=	22.300			
A142	Kievit	-	=	=	10.800			
A143	Kanoet	-	=	>	44.400			

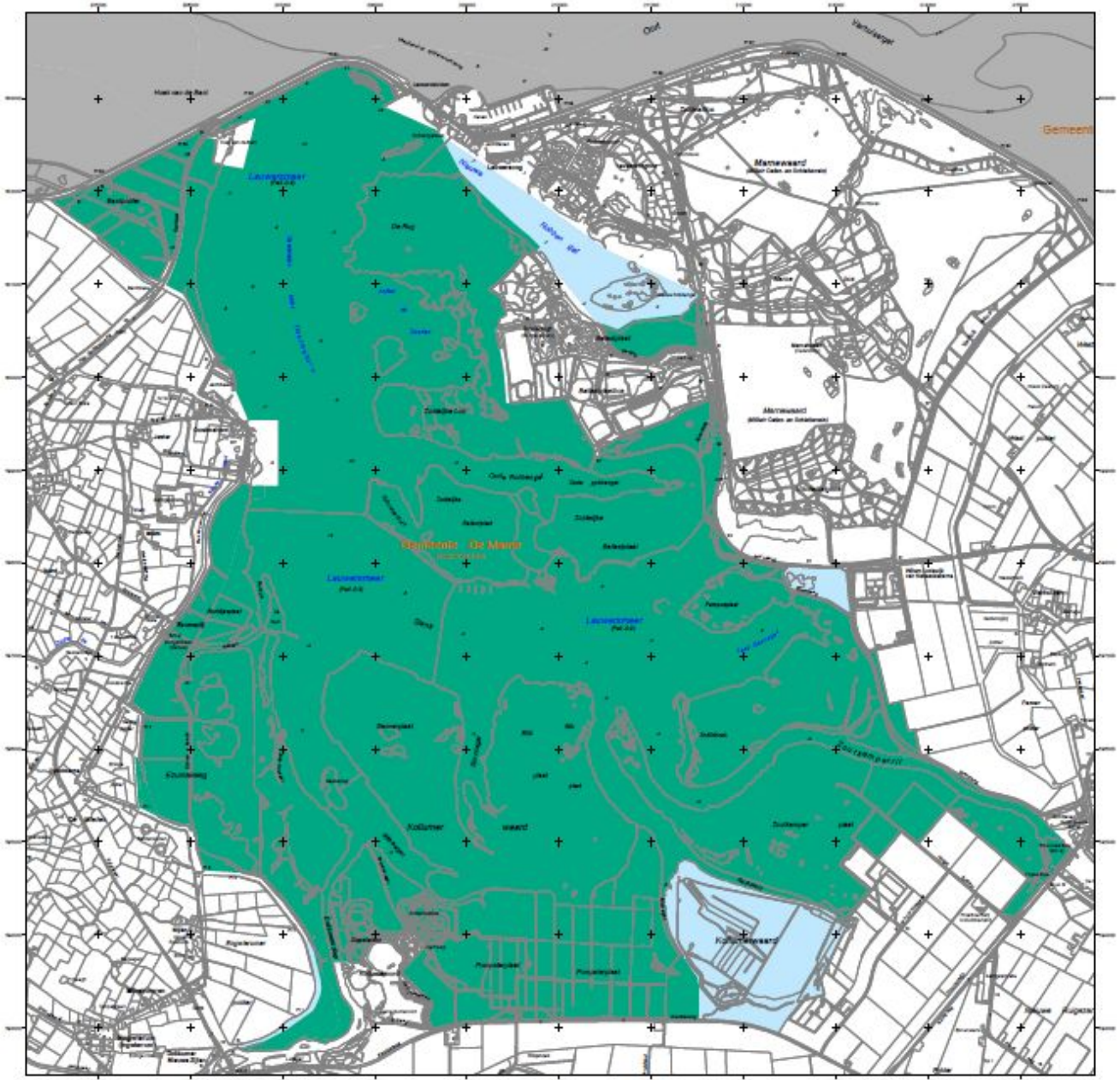
Ecologische quick-scan plan Súd Ie

Projectnr. 244413

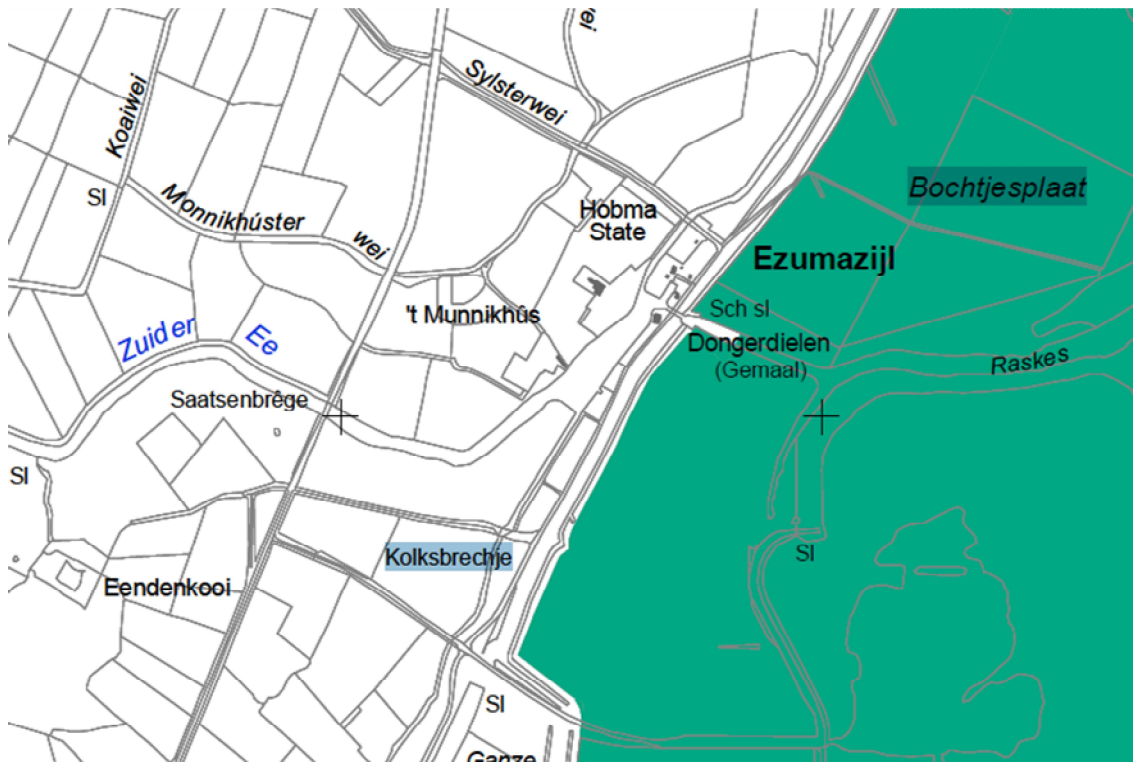
27 november 2012 , revisie 03

Annex 2: Begrenzing Natura 2000-gebied Lauwersmeer

Figuur A: Begrenzing van het Natura 2000-gebied Lauwersmeer.

Figuur B: Detailtekening van de begrenzing van het Natura 2000-gebied Lauwersmeer met de Súd Ie.